

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านเด็กปฐมวัย

ตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2556

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านเด็กปฐมวัย

ตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2556

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
Office of the Education Council, Ministry of Education

372.21 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 น แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย
ตามนโยบายรัฐ พ.ศ. 2556
74 หน้า
ISBN : 978-616-270-053-8
1. เด็กปฐมวัย
2. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย
3. ชื่อเรื่อง

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐ พ.ศ. 2556

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 27 / 2556
พิมพ์ครั้งที่ 1	สิงหาคม 2556
จำนวน	500 เล่ม
จัดพิมพ์และเผยแพร่	สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 99/20 ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2512, 2518 โทรสาร 0-2243-1129 Web Site : http://www.onec.go.th
พิมพ์ที่	บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด 745 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร 02-241-7101-4 โทรสาร 02-241-7105

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐบาล ด้วยการจัดงาน “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาทรักการอ่าน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย ระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556 และจัดงาน “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” ครอบคลุม 11 จังหวัด ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2556 เพื่อให้จังหวัดต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะภาษาในเด็กปฐมวัย และการเสวนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ให้มีความรู้ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดงานดังกล่าว เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ใน “แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555 - 2559” ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2555 ฝากปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างมีส่วนร่วมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้มีนิสัยรักการอ่าน ด้วยกิจกรรมเล่านิทาน อ่านหนังสือ

ผลการดำเนินงานของการจัดงานวันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาทรักการอ่าน ระหว่างวันที่ 1 – 2 เมษายน 2556 สรุปได้ว่า

(1) เด็กปฐมวัย

ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีอันจะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านจากกิจกรรมที่จัดไว้ อาทิ จากมุมก๊อก ก๊อก ก๊อกเปิดประตู มุมปลาโลมา หรือมุมแบ่งกันอ่านสำราญใจ เป็นต้น

ได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการต่อยอดในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างจินตนาการ จากกิจกรรมมุมเงาnung หรือมุมงูงงทำเดี่ยวตาย ที่ให้อิสระทางความคิดแก่เด็กๆ ในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางด้านความคิดหรือสิ่งของของตนเอง

ได้รับความเพลิดเพลินและเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจับดินสอเพื่อเขียนหนังสือต่อไปในอนาคตจากกิจกรรมมุมแต้มสี เล่นลาย หรือการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กจากกิจกรรมมุมรถไฟ และมุมร้องเล่น เป็นเพลง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการออกกำลังกายและกระตุ้นการเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็กๆ

(2) ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง

ได้เปิดวิสัยทัศน์ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละมุมที่จัดเตรียมไว้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงดูดูแลเด็กปฐมวัยได้

ได้เครือข่ายเพื่อนครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก เพื่อนผู้ปกครองด้วยกันในการแลกเปลี่ยนเจตคติ หรือกิจกรรมที่จะจัดให้แก่เด็กปฐมวัยของตนเอง

(3) ผู้นำกิจกรรมเด็กปฐมวัย และผู้ปฏิบัติงาน (Staff)

ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการลงพื้นที่งาน “คาราวานหนังสือเด็ก” ในอีก 11 จังหวัด ตัวอย่างที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ อาทิ รูปแบบกิจกรรมที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัย การบริหารจัดการภายในแต่ละมุมกิจกรรม การบริหารคนในการสับเปลี่ยนมุมกิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม รวมถึงช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นต้น

ผลการดำเนินงานของการจัดคาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2556 สรุปได้ว่า

(1) ภาพรวมพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

เด็กส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยสีหน้า ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสนุกสนาน ร่าเริง และสนใจ/ตั้งใจฟังคำอธิบายของวิทยากร พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า สถานที่จัดกิจกรรมบางจังหวัดเป็นลานเปิดโล่ง และอากาศร้อน ทำให้เด็กบางส่วนร่วมกิจกรรมได้ไม่สนุกเท่าที่ควร ขณะที่บางจังหวัดเด็กมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง แต่การทำกิจกรรมโดยมีผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ ทำให้เด็กไม่ได้แสดงออกในกิจกรรมนั้นๆ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมบางแห่ง เช่น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมบางคนมีปัญหาในการสื่อสาร บางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ บางคนพูดได้แต่ไม่ชัดเจน ทำให้เด็กเหล่านี้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมก็ทำกิจกรรมตามเพื่อนๆ จนครบทุกกิจกรรม

(2) ความเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าร้อยละ 90 มีความเห็นในระดับมากถึงมากที่สุดในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสำหรับเด็ก
- เด็กได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม
- การจัดกิจกรรมคาราวานเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/หน่วยงาน
- มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวม
- สถานกิจกรรมต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก
- ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละฐาน
- วิทยากรในแต่ละฐานกิจกรรมมีศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม

ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

(3) ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ

ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ อาทิ การส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น การผลิตสื่อการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น

(4) กิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ควรจัดเพิ่มเติม

การจัดกิจกรรมคาราวานของแต่ละจังหวัด มีการจัดฐานกิจกรรมที่เน้นด้านวิชาการ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน แตกต่างกันไป บางจังหวัดเน้นด้านวิชาการ บางจังหวัดมีเน้นทั้งสามด้าน บางจังหวัดเน้นสองด้าน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ แต่ละจังหวัดจึงมีความเห็นว่าควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มเติมในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก-ใหญ่ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การร้อยลูกปัด/การพับกระดาษ การต่อบล็อก กิจกรรมแข่งขันตอบคำถามเพื่อพัฒนา EQ และ IQ ของเด็ก การอบรม/ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมไทย และความพอเพียง เป็นต้น

(5) กิจกรรมพัฒนาครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ปกครองที่ควรจัดเพิ่มเติม

ทุกจังหวัด มีการจัดกิจกรรมการบรรยายพิเศษให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการเสวนาเรื่อง การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ แต่ละจังหวัดจึงมีความเห็นว่า กิจกรรมพัฒนาครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ปกครองที่ควรจัดเพิ่มเติม อาทิ

- การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแต่ละช่วง
- การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย
- เทคนิควิธีการเล่นนิทานจากสื่อ/ภาพ
- กิจกรรมนันทนาการ/เกมส์การศึกษาที่สนุกสนาน เช่น การต่อโดมิโน
- การเฝ้าระวังโรคติดต่อในเด็ก และโภชนาการของเด็ก
- การดูแลตนเองและผู้อื่นในการเล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย การช่วยเหลือตัวเองเมื่ออยู่ในภาวะคับขัน เช่น การติดอยู่ในรถ หรือห้องที่ล็อก
- เทคนิคใหม่ๆ รูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอนุบาลและแผนการจัดประสบการณ์
 - การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - กิจกรรมเครือข่าย/การร่วมกิจกรรมระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครูปฐมวัย
 - กิจกรรมที่สื่อถึงการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขของเด็ก
 - การส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กพิเศษ
 - กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - การแสดงบทบาทสมมติ
 - การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีพฤติกรรมไม่ชอบการอ่าน/การเขียน และผู้ปกครองไม่สนใจ
 - กลวิธีจูงใจให้เด็กรักการอ่าน การเข้าสังคมและการกล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่นในตนเอง เทคนิควิธีการพัฒนาเด็กอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมให้เด็กสนใจเข้าใจ
- ทักษะในการพัฒนา IQ และ EQ
- ความรู้ด้านโภชนาการสำหรับเด็ก

คำนำ

การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548 ได้มีมติให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็น **“วันหนังสือเด็กแห่งชาติ”** ด้วยตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อการ ส่งเสริมให้เด็กไทยมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะเด็กระดับปฐมวัยได้มีโอกาสพัฒนา นิสัยรักการอ่านแต่เยาว์วัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงจัดงาน **“วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาทรักการอ่าน”** ระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556 เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับ เด็กปฐมวัย นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยังได้จัดงาน “คาราวาน ส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” ครอบคลุม 11 จังหวัด ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ระหว่าง เดือนเมษายน – มิถุนายน 2556 เพื่อเปิดโอกาสให้จังหวัดต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะภาษาในเด็กปฐมวัย และการเสวนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ให้มีความรู้ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย การดำเนินงานดังกล่าว ถือเป็น การขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ใน **“แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อน เข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555 - 2559”** ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2555 สู่การปฏิบัติ อย่างแท้จริง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดพิมพ์ **“แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2556”** เผยแพร่ต่อผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างมีส่วนร่วม ทั้ง ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งเป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้มีนิสัย รักการอ่าน ด้วยกิจกรรมเล่านิทาน อ่านหนังสือ สู่การพัฒนาทักษะทางภาษาและทักษะ กระบวนการคิดของเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 วิธีดำเนินงาน	2
1.4 ผู้เข้าร่วมงาน	10
1.5 วัน เวลา และสถานที่	10
บทที่ 2 การจัดกิจกรรมวันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักการอ่าน	12
2.1 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี	12
2.2 เป้าหมายของการจัดกิจกรรม	12
2.3 รูปแบบการจัดกิจกรรม	12
2.4 ช่วงระยะเวลาและกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม	13
2.5 วิธีดำเนินการภายในห้องกิจกรรม	13
2.6 รายละเอียดของมุมกิจกรรม 6 กิจกรรม	14
2.7 การเสวนาเรื่องนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	21
บทที่ 3 การจัดกิจกรรมคาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน	22
3.1 กิจกรรมภาคเช้า	23
3.2 กิจกรรมภาคบ่าย	35
บทที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	41
4.1 วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักการอ่าน	41
4.2 คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน	43
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงาน	51
5.1 ผลการดำเนินงานในภาพรวม	51
5.2 วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักการอ่าน	52
5.3 คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน	56

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ด้วยคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548 ได้มีมติให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็น “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ” ด้วยตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อการส่งเสริมให้เด็กไทยมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะเด็กระดับปฐมวัยได้มีโอกาสพัฒนานิสัยรักการอ่านแต่เยาว์วัย เพื่อเสริมสร้างปัญญา ได้ความรู้ และความเพลิดเพลิน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงจัดงาน “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาทรักการอ่าน” ระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอนด์ บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงพระปรีชาทางด้านอักษรศาสตร์ และทรงสนพระราชหฤทัยด้านการส่งเสริมการอ่านของเด็กและเยาวชนมาโดยตลอด รวมทั้งเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ยังเป็นการขับเคลื่อน “แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555 - 2559” สู่การปฏิบัติ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัยฯ ดังกล่าว คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2555

งาน “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาทรักการอ่าน” รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ในฐานะรองประธานคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยให้เกียรติเป็นประธานเปิดงานและปล่อยขบวนรถ “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” ที่มีเป้าหมายครอบคลุม 11 จังหวัด ทุกภูมิภาคของประเทศ เนื้อจรดได้ ตะวันออกจรดตะวันตก พร้อมทั้งได้ย้ำว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่คุ้มค่าที่สุดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคน และเห็นว่าการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัยในเรื่องการส่งเสริมการอ่านครั้งนี้ เป็นการพัฒนาคูณภาพเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นเยาวชนไทย ให้สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ เป็นคนดีและคนเก่งของสังคมในอนาคต

ในการจัดงานคาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2556 เป็นการเปิดโอกาสให้จังหวัดต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมภาคเช้าเป็นกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการเล่านิทานอ่านหนังสือ คัดไทย เขียนไทย ท่องอาขยาน กิจกรรมสนุกสนานหลากหลายในการพัฒนาเด็ก สำหรับกิจกรรมภาคบ่ายเป็นการเสวนากลุ่มย่อยเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อพ่อแม่ ครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสัมมนาและอภิปรายองค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย อาทิ สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 0 – 3 ปี และ 3 – 5 ปี เด็กฉลาด สมรรถนะดีด้วยการอ่าน ฟัง ท่อง ร้อง เล่น เล่านิทาน อ่านหนังสือ เสริมการเรียนรู้ ในเด็กปฐมวัย การสร้างหนังสือดีเพื่อเด็กไทย สนุกอ่าน สนุกเล่น สนุกเรียนรู้ เป็นต้น

2.2 เพื่อจัดนิทรรศการเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระราชกรณียกิจด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2.3 เพื่อจัดการแสดงที่หลากหลายสำหรับเด็กปฐมวัยที่มาร่วมงาน

2.4 เพื่อจัดงาน “คาราวานหนังสือเด็ก” อันจะเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ทั่วประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์การเล่านิทานให้เด็กฟังให้แก่ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก และพ่อแม่ ผู้ปกครอง

1.3 วิธีดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการฯ นี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการจัดที่กรุงเทพมหานคร ส่วนที่สองเป็นการจัด “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” 11 จังหวัด ทั่วประเทศ จากเหนือจรดใต้ และจากตะวันออกจรดตะวันตก

ส่วนแรก กรุงเทพมหานคร

จัดงาน “วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักการอ่าน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันพระราชสมภพ วันที่ 2 เมษายน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอนด์ บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วันที่ 1 เมษายน 2556 เป็นพิธีเปิดงาน โดย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รองประธานคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ภายในงาน ประกอบด้วย ห้องย่อยที่ 1 ห้องเด็กปฐมวัย เป็นห้องที่จัดการแสดงที่หลากหลายสำหรับเด็ก

ห้องย่อยที่ 2 เป็นการสัมมนาและอภิปราย องค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยวิทยากรคือผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้มีชื่อเสียงในสังคมไทย นักเขียนและนักวาดภาพหนังสือสำหรับเด็ก และมีการเปิดเวทีให้เด็กที่ชนะการประกวดมา “เล่านิทานให้ผู้ใหญ่ฟัง” ก่อน แล้วจึงให้ “ผู้ใหญ่มาเล่าเรื่องให้เด็กฟัง”

ห้องย่อยที่ 3 เป็นการบรรยาย เสวนาและอภิปรายเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาตลอดชีวิต และพระราชเกียรติคุณที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การ UNESCO ถวายพระเกียรติในฐานะ UNESCO Ambassador Goodwill

วันที่ 2 เมษายน 2556

ภาคเช้าและบ่าย มีกิจกรรมในห้องย่อยเหมือนวันแรก

เวลาประมาณ 16.00 น. เป็นต้นไป เป็นพิธีเปิด “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รองประธานคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)

ทั้งนี้ ในแต่ละวันจะมีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ พระเกียรติคุณและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี การจัดแสดงผลงานและกิจกรรมของโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ประมาณ 10 โรงเรียน พร้อมทั้งการออกร้านของสำนักพิมพ์ และร้านของเล่นสำหรับเด็ก

ส่วนที่สอง “ส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” 11 จังหวัด ทั่วประเทศ

จัดงาน “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” ทั่วประเทศ เหนืออจรตได้ และจากตะวันออกจรตตะวันตก ขบวนรถตู้จำนวน 4 คัน ระหว่างเดือน เมษายน – มิถุนายน 2556 โดยมีรายละเอียดกิจกรรม สถานที่ และวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมภาคเช้าสำหรับเด็ก

การจัดกิจกรรมต่างๆ ในภาคเช้ามีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยผ่านการเล่นในฐานกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้เด็กปฐมวัยให้เติบโตขึ้นเป็นคนไทยที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

- วิธีการแบ่งกลุ่มเด็ก

เด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี ที่มาเข้าร่วมงานจำนวนประมาณ 80 – 100 คน ต่อการจัดงานในแต่ละจังหวัด ดังนั้น การแบ่งเด็กเข้ากลุ่มจึงไม่ควรเกินฐานละ 8 – 10 คน สำหรับแนวทางการแบ่งกลุ่มเด็กเพื่อให้สามารถดูแล

เด็กได้อย่างทั่วถึง สามารถดำเนินการได้หลายวิธี อาทิ ฝ่าฟันคอแอกดี บ้ายซื้อแชนคอค หมวกตุ๊กตารูปสัตว์

- **เจ้าหน้าที่ประจำฐานกิจกรรม**

- 1) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ฐานละ 1 – 2 คน
- 2) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในพื้นที่ ฐานละ 1 – 2 คน

- **รายละเอียดการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย**

จัดกิจกรรม 8 – 10 ฐาน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 เรื่อง ดังนี้

1. กิจกรรมวิชาการ

คัดไทย เขียนไทย ท่องอาขยาน อ่านหนังสือ เพื่อปลูกฝังให้เด็กไทยใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง โดยกิจกรรมฐานนี้ใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที

กิจกรรมในฐานนี้ ประกอบด้วย

1) **คัดไทย เขียนไทย** ลากเส้นพื้นฐานตามรอยประ 13 เส้น เพื่อให้เด็กไทยลายมือสวย เขียนถูกต้องตามหลักวิธี ด้วยการฝึกกล้ามเนื้อเล็ก ความสัมพันธ์ของตาและมือด้วยการลากเส้นตามรอยประ เขียนตามแบบตัวอักษรจนสามารถเขียนได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและสวยงาม ถ้าเด็กยังทำได้ไม่ดี ต้องช่วยเด็กด้วยการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรม การวาด บัน ปับ ฉีก ปะ เช่น ระบายสีโดยใช้สีเทียน สีไม้ สีเมจิก (ที่ไร้สารพิษ) วาดรูปอิสระตามจินตนาการให้หัวข้อที่กำหนด ฝึกตัดกระดาษตามรอย ด้วยกรรไกรปลายมน การฉีกแล้วปะลงในภาพที่กำหนด กรอกน้ำใส่ขวด เล่นทราย การปั้นดินน้ำมัน บั้นแป้งโดว์ การร้อยลูกปัด ร้อยมาลัย ร้อยยางวง การผูกและแก้ปมเชือก เป็นต้น

2) **ท่องอาขยาน**. นำบทอาขยาน บทดอกสร้อยกลับมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กให้เด็กได้ซึมซับความไพเราะของภาษา คำคล้องจอง คำสัมผัสต่างๆ ด้วยการท่อง สนุกสนานเรียนรู้ไปกับเนื้อหาสาระที่ปลูกฝังคุณธรรม ความรู้ ทำให้เด็กใช้ภาษาได้ถูกต้องสละสลวย

ตัวอย่างบทอาขยาน บทดอกสร้อย ที่ใช้กับเด็ก เช่น *เด็กเอ๋ย เด็กน้อย ความรู้ เรายังด้อย เร่งศึกษา...., จำจึ่มะเขือเปราะ กะเทาะหน้าแว่น พายเรือออกแอ่น กระแทนต้นกุ่ม.....* เป็นต้น

3) **อ่านหนังสือ** การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ควรเริ่มตั้งแต่เล็กให้เด็กรู้จักหยิบจับหนังสือ เปิด ปิด เก็บหนังสือ ด้วยวิธีที่ถูกต้อง เด็กจะไม่ฉีกและทำลายหนังสือ ผู้ใหญ่อ่านหนังสือกับเด็กอย่างน้อยวันละ 5 – 10 นาทีทุกวัน เป็นการสร้างความรักความผูกพันและพัฒนาสมองของเด็กเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ให้กับเด็กตั้งแต่วัยเริ่มต้นของชีวิต

2. กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย

กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ร้อง เล่น เต้น เล่า เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา กิจกรรมฐานนี้ใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที ได้แก่

1) **กิจกรรมการร้อง** เพื่อให้เด็กได้พัฒนาด้านการคิดสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น ร้องเพลงในจังหวะต่างๆ ร้องเพลงกับเพื่อน ร้องเพลงกับผู้ใหญ่ แล้วทำท่าทางประกอบตามจินตนาการ

2) **กิจกรรมการเล่น** จัดได้ทั้งในร่มและกลางแจ้ง เพื่อให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก ด้วยกิจกรรมเกมและกีฬา เช่น เล่นเกมวิ่งแล้วบอกให้หยุดทันทีโดยไม่เซ เกมปิดตาตีหม้อ ปิดตาหาเพื่อน ปิดตาเดินรอบโต๊ะ ส่งถ้วยน้ำโดยไม่หก วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง รับส่งลูกบอล รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น โยนลูกบอลลงตะกร้า กระโดดเชือก เดินปลายเท้า เดินบนกระดานทรงตัว แอโรบิคสำหรับเด็ก การกลิ้งตัว วิ่งควมม้า เล่นเรือบอลลิงชิงบอล มอญซ่อนผ้า เกมกีฬาเด็กอนุบาล แข่งวิ่งเปี้ยว แข่งกระโดด ชักเย่อ แก้อัปเดตริเมื่อเล่นเกมหรือแข่งเกมกีฬาจบแล้วควรมีรางวัลให้เด็กทุกคน

3) **กิจกรรมการเต้น** เพื่อให้เด็กได้พัฒนาด้านการคิดสร้างสรรค์ ฟังเพลง แสดงท่าทางรำหรือเต้นกับดนตรีท้องถิ่น เช่น รำวง รำไทย เต้นระบำ เป็นต้น

4) **กิจกรรมการเล่า** เพื่อให้เด็กได้พัฒนาด้านสติปัญญา ภาษา อารมณ์ สังคมและความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการด้วยการที่ผู้ใหญ่เล่านิทานให้เด็กฟัง หรือเด็กเล่านิทาน และนำบางตอนที่ชอบและจำได้ให้เด็กสร้างนิทานของตนเอง ชวนคุยให้เด็กเล่าว่าเดินทางมาจากบ้านเห็นอะไรบ้าง หรือผ่านสถานที่อะไรบ้าง

3. กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน

เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การทานข้าว การแต่งตัว โดยจัดกิจกรรมหรือเกมเกี่ยวกับการแต่งกาย วิ่งเปี้ยวใส่เสื้อ แข่งกันติดกระดุมเสื้อ ผักเตรียมอาหารและประกอบอาหารง่าย ๆ เช่น ขนมครก บั๊นแป้งบัวลอย ปอกเปลือกไข่ เด็ดผัก ตีไข่ ผักล้างผัก ผลไม้ เล่นเกมอะไรเอ่ยกินได้/กินไม่ได้ อะไรเอ่ยคือของกินที่มีประโยชน์/ไม่มีประโยชน์ ฯลฯ

สิ่งสำคัญ เด็กควรมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมทุกฐาน

กิจกรรมภาคบ่าย

การจัดกิจกรรมภาคบ่าย มีเป้าหมายหลักให้พ่อแม่ สมาชิกในครอบครัวและผู้นำการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลเด็ก รวมทั้งสนับสนุนให้สังคม ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดและพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นคนไทยที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุขเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติต่อไป

วิธีดำเนินการแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 15-20 คน (อาจแบ่งเป็นกลุ่มครู พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้บริหารสถานศึกษา ฯลฯ) ผู้ดำเนินการเสวนากลุ่มละ 1 คน ผู้จัดบันทึก 2 คน

เริ่มต้นกิจกรรมด้วย “การแนะนำตัว”

วัตถุประสงค์ : เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความรู้จักกัน และสร้างความไว้วางใจกันและกัน

วิธีการ : ให้แต่ละคนเล่าเรื่องของตนเอง ความคิดของตนเอง

ขั้นตอน :

1. ผู้ดำเนินการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) กล่าวต้อนรับและอธิบายกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกัน การแนะนำตัว วัตถุประสงค์ของการเสวนา เวลาที่ใช้ ข้อตกลงอื่นๆ ให้สมาชิกในกลุ่ม
2. ให้เวลาสมาชิกได้คิดและทบทวนประสบการณ์ของตนเองเพื่อการแลกเปลี่ยนกัน
3. ผู้ดำเนินการเริ่มต้นการสนทนา โดยพูดแนะนำถึงประเด็นที่ต้องการ
4. ชักชวนให้แต่ละคนเล่าเรื่องราวและความคิดของตน
5. เมื่อพูดครบทุกคนแล้ว อาจให้มีการแสดงความคิดเห็นและสรุปตามความเหมาะสม จากนั้นเริ่มในประเด็นต่อไป

คำถามบังคับ (8 ข้อ)

1. วิธีการเลี้ยงดูเด็ก

วัตถุประสงค์ : ระดมความคิดเห็นเรื่องวิธีการเลี้ยงดูเด็กในแง่มุมต่างๆ

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็ก

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้สมาชิกจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่อง
 - การเลี้ยงดูเด็กแบบใดที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี
 - วิธีการใดที่เหมาะสมกับการเลี้ยงดูเด็ก เช่น การลงโทษด้วยการตี การให้รางวัล การชมเชย การให้ความรักอย่างไม่มีเงื่อนไข ฯลฯ
2. ให้แต่ละกลุ่ม ตอบคำถามตามที่กำหนดมาทีละคำถาม
3. เมื่อครบทุกคำถามให้ผู้ดำเนินการช่วยนำกลุ่มให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในแต่ละประเด็นคำถาม
4. ให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ และสรุปรูปแบบที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็ก

2. ใครควรเป็นผู้เลี้ยงดูอนุบาลเด็ก

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความตระหนักถึงผู้ที่เหมาะสมในการเลี้ยงดู

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็กหรือปรับวิธีการตามบริบทและความเหมาะสม

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมเสวนาจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย
2. แต่ละกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ อีก 2 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็น
3. ให้แต่ละกลุ่มแสดงให้ที่ประชุมเห็นตามที่ได้ประชุมกันมา
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิเคราะห์และสรุปผล

3. วิถีชีวิต ความเชื่อ คุณค่า และวัฒนธรรม สังคมคาดหวังอย่างไรกับเด็ก

วัตถุประสงค์ : เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความเชื่อ คุณค่า (Belief and Values) และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อเด็กในแต่ละสังคม

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็ก

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้สมาชิกจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยพยายามหลีกเลี่ยงให้คนที่รู้จักกันอยู่กลุ่มเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่อง ในมุมมองของแต่ละสังคม เด็กคือใคร ควรมีบทบาทอย่างไร ในการถ่ายทอดความเชื่อ และคุณค่า วัฒนธรรม วิถีชีวิต
2. ให้แต่ละกลุ่ม ตอบคำถามตามที่กำหนดมาที่ละคำถาม
3. เมื่อครบทุกคำถามให้ผู้ดำเนินการช่วยนำกลุ่มให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในแต่ละประเด็นคำถาม
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันวิเคราะห์และสรุปผล

4. สื่อกับการพัฒนาเด็ก

วัตถุประสงค์ : เพื่อระดมความคิดเห็นเรื่องอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยีที่มีผลต่อการพัฒนาเด็ก

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็ก

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาแต่ละคนคิดและยกตัวอย่าง สื่อ หรือเทคโนโลยีที่เด็กสามารถใช้ได้ หรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของเด็ก อาทิ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์
2. จับกลุ่มผู้เข้าร่วมตามประเภทหรือชนิดของสื่อที่ยกตัวอย่างมาให้อยู่กลุ่มเดียวกัน
3. ระดมความคิดเห็น เรื่อง สื่อส่งผลต่อการพัฒนาของเด็กอย่างไรบ้าง
4. นำเสนอต่อที่ประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์และสรุปผล

5. อะไรคือความกังวลเกี่ยวกับเด็กในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ : เพื่อระบุเหตุและผลในการพัฒนาและเลี้ยงดูเด็ก

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็กหรือการแสดง

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย
2. แต่ละกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ อีก 2 กลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็น ดังนี้
 - สิ่งไหนที่ผู้ใหญ่ทำต่อเด็ก แล้วจะเป็นตัวขัดขวางการพัฒนาของเด็ก (ในแง่การ กระทำและความคิดที่ผู้ใหญ่ทำให้เด็กเห็น)

- สิ่งไหนที่ผู้ใหญ่กระทำต่อเด็ก แล้วจะไปช่วยส่งเสริมการพัฒนาของเด็ก (ในแง่การกระทำและความคิดที่ผู้ใหญ่ทำให้เด็กเห็น)
- 3. ให้แต่ละกลุ่มแสดงผลสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตามที่ได้ประชุมกันมา
- 4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิเคราะห์และสรุปผล

6. อยากให้เด็ก/ลูกโตขึ้นเป็นคนอย่างไร/มีความคาดหวังต่ออนาคตของเด็กอย่างไร

วัตถุประสงค์ : เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็กหรือปรับวิธีการตามบริบทและความเหมาะสม

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาแต่ละคนคิดและเล่าถึงความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็ก อนาคตที่คาดหวัง
2. จับกลุ่มและแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตั้งประเด็นตามหัวข้อที่สนใจในประเด็นที่กำหนด
3. ระดมความคิดเห็นร่วมกันและหาข้อสรุปของกลุ่ม
4. นำเสนอต่อที่ประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

7. ความรุนแรงในสังคม ชุมชน บ้าน มีผลต่อเด็กมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ : เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะปัญหาสังคม ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็กหรือการแสดงบทบาทสมมุติหรือปรับวิธีการตามบริบทและความเหมาะสม

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย
2. ให้สมาชิกระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงในสังคมปัจจุบันเช่น เด็กตีกัน ผู้ใหญ่ทะเลาะกัน ความรุนแรงในครอบครัว
3. ให้แต่ละกลุ่มแสดงให้ที่ประชุมเห็นตามที่ได้ประชุมกันมา อาจนำเสนอด้วยการแสดงบทบาทสมมุติ
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิเคราะห์และสรุปผล

8. กิจกรรมอะไรที่คิดว่าจะทำให้เด็กได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัว

วัตถุประสงค์ : เพื่อระบุเหตุผลในการให้ความรักและความอบอุ่นในครอบครัวซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก

วิธีการ : ใช้การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มเล็กหรือปรับวิธีการตามบริบทและความเหมาะสม

ขั้นตอน ปรับได้ตามบริบทและความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการเสวนาจับกลุ่มกันเป็นกลุ่มย่อย
2. แต่ละกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อระดมความคิดเห็น
3. ให้แต่ละกลุ่มแสดงให้ที่ประชุมเห็นตามที่ได้ประชุมกันมา
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิเคราะห์ และสรุปผล

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องให้ผู้เข้าร่วมเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นดังต่อไปนี้

คำถามอิสระ (25 ข้อ)

1. การดูแลเด็กควรเริ่มต้นเมื่อใด ใครควรเป็นผู้ดูแลหลัก
2. สารไอโอดีนมีความสำคัญอย่างไรกับหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย
3. เด็กแรกเกิดควรมีน้ำหนักเท่าใด
4. ความคิดเห็นต่อโครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
5. แม่ควรได้สิทธิ์ในการลาเพื่อเลี้ยงดูลูกอย่างน้อยกี่เดือน/พ่อควรได้ลากี่วัน
6. สวัสดิการที่รัฐพึงจัดให้กับเด็กควรมีเรื่องใดบ้าง
7. เด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการดูแลสุขภาพในเรื่องใดบ้าง
8. ท่านมีความเห็นอย่างไรในเรื่องการอ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง
9. พ่อแม่ควรให้เด็กมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว หรือไม่ อย่างไร
10. พ่อแม่ควรเร่งรัดเด็กให้เรียนเพิ่มเติม เพื่อให้เก่งกว่าเด็กคนอื่น หรือไม่ อย่างไร
11. พ่อแม่ควรให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน ระหว่างการเลี้ยงดูลูกกับการทำงานเพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจในครอบครัว
12. ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กในทุกเรื่อง ใช่หรือไม่ อย่างไร
13. ผู้ใหญ่ควรระมัดระวังคำพูด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเสียสติ ไม่นินทาผู้อื่น ต่อหน้าเด็ก ใช่หรือไม่ อย่างไร
14. ท่านมีความเห็นอย่างไรในเรื่องการที่ผู้ใหญ่ใช้ความก้าวร้าว รุนแรงกับเด็ก เช่น ดุหรือตีเด็กทันทีที่เด็กทำผิดโดยไม่ฟังเหตุผล
15. ท่านคิดว่า ผู้ใหญ่ควรแสดงความชื่นชมในผลงาน ความสามารถ ความสำเร็จของเด็ก หรือไม่ อย่างไร
16. การเลี้ยงดูเด็กด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง
17. ท่านมีความเห็นอย่างไรในการเลี้ยงดูเด็ก เรื่องการทำดีต้องให้รางวัล การทำผิดต้องได้รับการลงโทษ
18. ท่านคิดว่า เด็กควรรับรู้ปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัวหรือไม่ อย่างไร
19. ควรส่งเสริมเด็กให้เรียนรู้ผ่านสื่อ เทคโนโลยีต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ ซีดี วีดีโอ คอมพิวเตอร์ แบบพกพา (แท็บเล็ต) หรือไม่ อย่างไร

20. ควรแจกเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) ให้กับเด็กหรือไม่ อย่างไร
21. ละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กด้านใดบ้าง (อารมณ์ สังคม คุณธรรม จริยธรรม)
22. สื่อโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กหรือไม่ อย่างไร
23. ควรมีรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กให้มากขึ้นกว่าเดิม หรือไม่ อย่างไร
24. ท่านมีความเห็นเรื่องการส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างไร
25. ท่านมีความคิดเห็นเรื่อง สังคม ชุมชน ควรเป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็กอย่างไร

1.4 ผู้เข้าร่วมงาน

ส่วนแรก : กรุงเทพมหานคร

ห้องย่อยที่ 1 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย เด็กจากโรงเรียนและศูนย์ที่เข้าร่วมกิจกรรม วันละ 10 โรงเรียน/ศูนย์ รวมประมาณ 300 คน

ห้องย่อยที่ 2 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา บริษัทผู้จัดพิมพ์หนังสือเด็ก รวมทั้งนักเขียน และนักอ่านหนังสือเด็ก รวมจำนวนประมาณ 400 คนต่อวัน

ห้องย่อยที่ 3 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย คณะกรรมการสภาการศึกษา คณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ผู้บริหารและข้าราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียนของโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ รวมจำนวนประมาณ 200 คน

ส่วนที่สอง : ดารวาทนสงเสริมเด็กไทยใหรักการอ่าน

ผู้เข้าร่วมงาน ประกอบด้วย ครู ครูพี่เลี้ยง ครูผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็ก และประชาชนที่สนใจทั่วไป

1.5 วัน เวลา และสถานที่

ส่วนแรก : กรุงเทพมหานคร

จัดที่โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอนด์บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ ระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556

ส่วนที่สอง : ดาราพานหนังสือเด็ก

จัดที่จังหวัดต่างๆ ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2556 ดังนี้

ครั้งที่	วัน - เดือน	จังหวัด
1	18 - 19 เมษายน	พิษณุโลก
2	26 - 27 เมษายน	ชลบุรี
3	27 - 28 เมษายน	ประจวบคีรีขันธ์
4	3 - 4 พฤษภาคม	ตาก
5	10 - 11 พฤษภาคม	ขอนแก่น
6	16 - 17 พฤษภาคม	อุบลราชธานี
7	17 - 18 พฤษภาคม	มุกดาหาร
8	21 - 22 พฤษภาคม	ภูเก็ต
9	24 - 25 พฤษภาคม	เชียงราย
10	28 - 29 พฤษภาคม	สงขลา
11	8 - 9 มิถุนายน	สตูล

บทที่ 2

การจัดกิจกรรมวันหนังสือเด็กแห่งชาติ :
เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักการอ่าน

จากการจัดงานงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันพระราชสมภพ 2 เมษายน วันหนังสือเด็กแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 1-2 เมษายน 2556 สรุปได้ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 3 – 5 ปี

จัดกิจกรรม ณ ห้อง World Ballroom C จำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมในวันที่ 1 และ 2 เมษายน 2556 ประมาณ 220 และ 400 คนตามลำดับ โดยเป็นเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในสถานศึกษารวมทั้งเด็กด้อยโอกาสจากหลากหลายสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาคม และมูลนิธิต่างๆ อาทิ สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย บ้านครูน้อย เป็นต้น

2.2 เป้าหมายของการจัดกิจกรรม

สำหรับการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยในครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยช่วงอายุระหว่าง 3-5 ปี มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ และยังเป็นงานเปิดงาน “คาราวานหนังสือเด็ก” ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทั่วประเทศรักการอ่านหนังสือ

2.3 รูปแบบการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมภายในห้องสำหรับเด็กปฐมวัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การรวมเด็กทุกคนไว้ที่เวทีรวม และการแยกเด็กเข้าร่วมเป็นรายกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย 8 กิจกรรม โดยมี 6 กิจกรรมได้จัดไว้ ภายในห้องเดียวกัน ได้แก่

- (1) มุมสูงทำเดี่ยวตาย
- (2) มุมรถไฟ
- (3) มุมปลาโลมา
- (4) มุมก๊อ ก ก๊อ ก๊อ กเปิดประตู
- (5) มุมแบ่งกันอ่านสำราญใจ
- (6) มุมแต้มสีเล่นลาย

ส่วนอีก 2 กิจกรรมได้จัดไว้ในอีกห้องหนึ่งเนื่องจากลักษณะกิจกรรมต้องมีเสียงดังและใช้ความมีดในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งก็คือ

- (7) มุมร้องเล่นเป็นเพลง
- (8) มุมเงาუნง

2.4 ช่วงระยะเวลาและกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรม

ช่วงระยะเวลาแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 10.00 – 11.30 น. และช่วงบ่าย 13.00 – 14.30 น. สำหรับวันที่ 2 เมษายน 2556 ระยะเวลาของกิจกรรมขยายไปจนถึงเวลา 16.00 น. ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เด็กปฐมวัย แต่อย่างไรก็ตาม ในการร่วมกิจกรรมนี้ยังมี ผู้นำกิจกรรมเด็กปฐมวัย ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และผู้ปฏิบัติงาน (Staff) เข้าร่วมกิจกรรมภายในห้องด้วย

2.5 วิธีดำเนินการภายในห้องกิจกรรม คือ

(1) ผู้ปฏิบัติงานจัดแบ่งเด็กปฐมวัยออกเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 20 – 25 คนเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละมุม โดยจำแนกเด็กที่มาจากโรงเรียนเดียวกันด้วยการห้อยป้ายแขวนคอเด็กแต่ละคนเป็นรูปสัตว์ชนิดเดียวกัน อาทิ ฮิปโปโปเตมัส ยีราฟ หอยทาก นกยูง ปู เป็นต้น

(2) ผู้ปฏิบัติงานนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละมุมกิจกรรม และอยู่คอยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในแต่ละมุมจนกว่าจะเสร็จสิ้นกิจกรรม

(3) ผู้นำกิจกรรมในแต่ละมุมดำเนินกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัย ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในแต่ละมุมกิจกรรม จากนั้นผู้ปฏิบัติงานจะนำเด็กเข้ามุมกิจกรรมอื่นต่อจนกว่าจะครบทุกมุมกิจกรรม

(4) เมื่อเด็กปฐมวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมครบทุกมุมกิจกรรมแล้ว ผู้ปฏิบัติงานจะนำเด็กปฐมวัยเข้าร่วมกิจกรรม ณ เวทีรวม ซึ่งที่แห่งนี้เด็กปฐมวัยทุกคนจะได้ฟังการเล่านิทานโดยใช้ตัวแสดงประกอบดนตรีจากผู้นำกิจกรรม ในชื่อเรื่องว่า “หนูฉลาด”

2.6 รายละเอียดของมุกกิจกรรม 6 กิจกรรม สรุปลักษณะสำคัญได้ดังนี้

(1) เวทีรวม

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เล่านิทานชื่อเรื่องว่า “หนูฉลาด” ผู้นำกิจกรรมเป็นผู้เล่าเรื่องผ่านตัวแสดงประกอบการเล่า ได้แก่ หนูฉลาดซึ่งเป็นตัวเด่นในการดำเนินเรื่อง คุณตาหนูฉลาดผู้คอยสอนหนูฉลาดในกฎ 3 ข้อของการเป็นคนฉลาด คือ หูฟัง ตาโต และวิ่งไว เพื่อนหนูฉลาด 2 ตัว และสุนัขจิ้งจอก 1 ตัว ซึ่งเป็นตัววายร้ายในการกลั่นแกล้งหนูทุกตัว โดยมีการเล่นดนตรีสดและมีผู้ร้องเพลงประกอบนิทานตลอดการดำเนินเรื่อง

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้เล่าเรื่อง ผู้แสดง ผู้เล่นดนตรี ผู้ร้องเพลงประกอบ เครื่องแต่งกายรูปหนู สุนัขจิ้งจอก กิ๋ต๋าร์ ฉากหลัง

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(2) มุมดูงเก้าอี้วงดาบ

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการคิด ประดิษฐ์ และสร้างสิ่ง ที่ตนเองคิดไว้ออกมาในรูปแบบการปะติดไว้ในถุงเท้าหลากหลายสีสัน พร้อมทั้งการให้เด็กได้ตั้งชื่อสิ่งประดิษฐ์ ของตนเอง และเล่าเรื่องราวที่สร้างสรรค์ และจินตนาการไว้ให้เพื่อนได้ฟัง

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม ผู้สนับสนุนในการทำกิจกรรม ถุงเท้าใหม่หลากสี กระดุมรูปทรงต่างๆ อาทิ รูปดาว รูปวงมาลัยเรือ โฟมเม็ดขนาดและสีต่างๆ แผ่นเลื่อมรูปทรง หลากสี อาทิ ใบไม้ ดาว เป็นต้น ไหมพรมหลากสี ขนาดสั้น/ยาว และถาดหรือเทปกาวสองหน้าสำหรับติดอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ที่ถุงเท้า

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(3) มุมรถไฟ

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการนำชื่อสถานที่ อาทิ จังหวัด แหล่งท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์ อาทิ เครื่องหมายลูกศรทางตรง เลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา ห้ามสะพาน มาใช้ประกอบการเดินทางบนเส้นทางรถไฟ ซึ่งวางรถไฟที่ใช้ในกิจกรรมนี้ทำมาจาก สก๊อตเทป สีต่างๆ หรือเส้นสายรุ้งสีต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นวางรถไฟติดลงที่พื้น โดยมีผู้นำกิจกรรมเป็นผู้เล่าตามความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการของตนเอง และนำเดินเด็กมาเกาะกันเป็นรถไฟเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ระหว่างการเดินทางบนรถไฟต้องผจญภัยกับอุปสรรคต่างๆ ตามที่ผู้นำกิจกรรมเล่าเรื่องราว

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม ผู้สนับสนุนในการทำกิจกรรม สก๊อตเทปหรือสายรุ้งสีต่างๆ ป้ายชื่อสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เด็กๆ รู้จัก ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(4) มุมปลูกโยมา

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการเล่านิทานจากหนังสือนิทานที่ผู้นำกิจกรรมจัดเตรียมมา โดยการเล่าเรื่องให้เด็กๆ ฟังจะมีท่าทางประกอบจากผู้นำกิจกรรมด้วย เช่น นิทานเรื่องสิงโตไม่ชอบสระผม

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม หนังสือนิทาน

(5) มุมก๊อก ก๊อก ก๊อกเปิดประตู

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการเล่าเรื่องราวผ่านการวาดภาพ หรือการใช้อุปกรณ์ตุ๊กตาประกอบของผู้นำกิจกรรม ซึ่งเรื่องราวที่เล่าอาจมาจากนิทานที่แต่งไว้แล้ว หรือเล่าเรื่องตามจินตนาการของผู้นำกิจกรรม โดยระหว่างการเล่าเรื่องผู้นำกิจกรรมจะเล่าเรื่องราวต่างๆ ผ่านฉากที่จัดไว้ ซึ่งก็คือ ต้นไม้ที่มีประตู โดยเด็กๆ สามารถก๊อก ก๊อก ก๊อกเพื่อเปิดประตูนี้ได้

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม ฉากหลังที่เป็นต้นไม้ที่เปิดประตูได้ กระดาษเทา-ขาวแผ่นใหญ่จำนวนหลายๆ แผ่น สำหรับวาดภาพประกอบการเล่าเรื่อง ปากกาสีต่างๆ ตุ๊กตารูปต่างๆ ตามเรื่องราวที่เล่า

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(6) มุมแบ่งกันอ่านสำราญใจ

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการนำหนังสือนิทานที่แต่งไว้แล้วหรือมีขายตามท้องตลาด มาจัดวางให้สวยงาม และดึงดูดเด็กๆ ให้เข้ามาเลือกอ่านนิทานตามความสนใจของตนเอง โดยมีผู้นำกิจกรรมในมุมนี้เป็นผู้เล่าเรื่องราวนิทานตามที่ได้เลือกมา

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรมในการเล่านิทานตามเรื่องที่เด็กๆ เลือก หนังสือนิทาน อุปกรณ์และการตกแต่งที่สวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กๆ

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(7) มุมแต่มีสีเล่นลาย

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการใช้กลัมน้ำมันัดเล็กของเด็กๆ ผ่านการคัดลายมือ การระบายสีภาพ การลากเส้นเชื่อมโยงจุดต่างๆ ให้เป็นภาพ โดยผู้นำกิจกรรมจะร่วมกับเด็กๆ ในลักษณะของการอธิบายการใช้มือในการลากเส้นของเด็กๆ ให้เป็นไปตามโจทย์ที่เด็กๆ ได้รับ รวมถึงการอธิบายความหมายของตัวหนังสือ การลำดับของตัวเลขที่เชื่อมโยงเป็นรูปภาพ หรือการใช้สีต่างๆ เพื่อระบายตามภาพที่เด็กๆ เลือก

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม สมุดคัดลายมือ กระดาษที่มีภาพสำหรับเชื่อมโยงจุดต่างๆ ให้เป็นภาพ ดินสอ สีเทียน หลากหลายสี ไม้สำหรับคัดลายมือ วาดรูประบายสี ยางลบ กล่องใส่ดินสอ หรือสีเทียน

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(8) มุมร้องเล่นเป็นเพลง

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กๆ ได้กระโดด และเต้นตามจังหวะดนตรีที่ผู้นำกิจกรรมเปิด โดยการกระโดดจะไว้ในพื้นที่ที่มีตุ๊กตารูปสัตว์ต่างๆ ห้อยหรือแขวนไว้ เพื่อจูงใจให้เด็กๆ ได้กระโดดตามจังหวะดนตรี

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม เครื่องเล่นดนตรี เครื่องเสียง แผ่นเพลง สายไฟ ตุ๊กตา เชือก

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

(9) มุมเงาขุ่นง

รูปแบบ/ ลักษณะกิจกรรม

เป็นการเล่นนิทานผ่านจินตนาการของผู้ดำเนินกิจกรรม ระหว่างการเล่าเรื่องราวจะต้องปิดไฟให้มีดเพื่อใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าผ่านฉากสีขาวที่มีแสงไฟส่องเฉพาะที่ฉากนี้ อีกทั้ง มีการนำหุ่นคล้ายตัวหนังสือมาประกอบการเล่นเรื่อง โดยหุ่นที่ใช้จะเป็นตัวประกอบในเรื่องราวที่เล่าให้เด็กฟัง อาทิ เสือ หมู นก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีมีการนำอุปกรณ์สะท้อนแสงในความมืดมาประกอบการเล่าเรื่องราวของผู้ดำเนินกิจกรรมด้วย

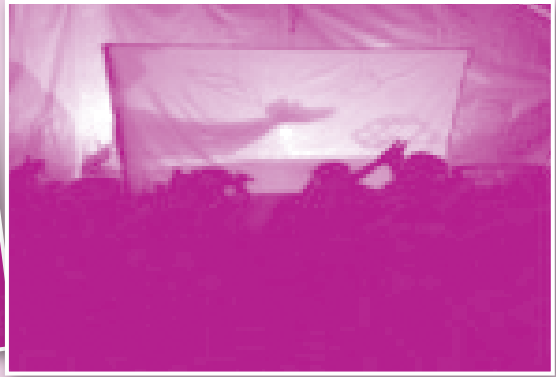

อุปกรณ์ที่ใช้

ผู้นำกิจกรรม ห้องที่มีมืดเพื่อใช้ในการเล่นิทาน ฉากพื้นหลังสีขาว หลอดไฟสำหรับส่องฉาก นุ่นเชิดรูปต่างๆ ตามเรื่องราวที่เล่า แสงไฟสะท้อนแสงในความมืด หนังสือตัวอย่างการทำนุ่นเชิด

ภาพระหว่างดำเนินกิจกรรม

2.7 การเสวนาเรื่องนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การเสวนาเรื่องนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก โดยจัดกิจกรรม ณ ห้อง World Ballroom B ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย

หัวข้อการเสวนา ประกอบด้วย

- การเสวนา “เด็กฉลาด สมรรถนะดี ด้วยการอ่าน ฟัง ท่อง ร้อง เล่น” ผ่านมุมมองของผู้ที่ทำงานด้านเด็กปฐมวัยระดับชุมชน และนักวิชาการด้านภาษาและวรรณกรรม (นางศรีศักดิ์ ไทยอารี, นางสุภาทิพย์ รัชยพงษ์, ผศ.ดร.ญาดา อารัมภีร์, นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป)

- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตหนังสือดีสำหรับเด็ก “สร้างหนังสือดี เพื่อเด็กไทย” ผ่านมุมมองของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 3 ท่านได้แก่ นักวิชาการ (รศ.ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล) อาจารย์เกริก ยूनพันธ์ และคนรุ่นใหม่นักเขียนหนังสือเด็ก (นางมนฤดี ยุทธสุริยพันธ์)

บทที่ 3

การจัดกิจกรรมการอ่านส่งเสริมเด็กไทย ให้รักการอ่าน

การจัดกิจกรรม “การอ่านส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 19 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 9 มิถุนายน 2556 ใน 4 ภูมิภาค 11 จังหวัด ทั่วประเทศ ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ตาก ขอนแก่น อุบลราชธานี มุกดาหาร ภูเก็ต เชียงราย สงขลา และสตูล ตามวัน เวลา และสถานที่ดังนี้

ที่	จังหวัด	วันที่จัด	สถานที่จัด
1.	พิษณุโลก	วันศุกร์ที่ 19 เมษายน 2556	โรงแรมอัมรินทร์ลากูน
2.	ชลบุรี	วันเสาร์ที่ 27 เมษายน 2556	โรงเรียนอนุบาลชลบุรี
3.	ประจวบคีรีขันธ์	วันอาทิตย์ที่ 28 เมษายน 2556	โรงเรียนวังไกลกังวล สำนักพระราชวัง
4.	ตาก	วันเสาร์ที่ 4 พฤษภาคม 2556	โรงเรียนแม่สอด
5.	ขอนแก่น	วันเสาร์ที่ 11 พฤษภาคม 2556	วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น
6.	อุบลราชธานี	วันศุกร์ที่ 17 พฤษภาคม 2556	โรงเรียนเมืองอุบลราชธานี (อุบลวิทยาคม)
7.	มุกดาหาร	วันเสาร์ที่ 18 พฤษภาคม 2556	ธารจินดา รีสอร์ท
8.	ภูเก็ต	วันพุธที่ 22 พฤษภาคม 2556	โรงเรียนเทศบาลพิบูลสวัสดี
9.	เชียงราย	วันเสาร์ที่ 25 พฤษภาคม 2556	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย
10.	สงขลา	วันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2556	โรงเรียนวนรารีเฉลิม
11.	สตูล	วันอาทิตย์ที่ 9 มิถุนายน 2556	โรงเรียนอนุบาลสตูล

การจัดงานคาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน ระหว่างเดือน เมษายน – มิถุนายน 2556 เป็นการเปิดโอกาสให้จังหวัดต่างๆ ได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมภาคเข้าเป็นกิจกรรมพัฒนาเด็ก ปฐมวัย ด้วยการเล่านิทานอ่านหนังสือ คัดไทยเขียนไทย ท่องอาขยาน กิจกรรมสนุกสนานหลากหลายในการพัฒนาเด็ก สำหรับกิจกรรมภาคบ่าย เป็นการเสวนากลุ่มย่อยเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อพ่อแม่ ครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ เด็ก มีความรู้ ความเข้าใจในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ เกิดการปฏิบัติและการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง

3.1 กิจกรรมภาคเช้า

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในแต่ละจังหวัด แบ่งกิจกรรมออกเป็นฐานตั้งแต่ 7-10 ฐาน และแบ่งเด็กเป็น กลุ่มๆ เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐาน กลุ่มหนึ่งประกอบด้วยเด็กตั้งแต่ 6-22 คน ให้เด็กแต่ละกลุ่มเปลี่ยนกิจกรรม โดยเวียนไปตามฐาน ซึ่งแต่ละฐานจะกำหนดเวลาให้เด็กเล่นกิจกรรมประมาณ 15-20 นาที กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่ เป็นกิจกรรมที่เน้นทางด้านวิชาการ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยรวมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน การเขียน การคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การฝึกทักษะกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวร่างกาย ทักษะในชีวิตประจำวัน สุขอนามัยและโภชนาการของเด็ก

นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังมอบหนังสือนิทาน บทอาขยาน บทดอกสร้อย แบบฝึกหัดคัดไทย-เขียนไทย ให้แก่ครูและโรงเรียนนำไปฝึกให้เด็กอ่าน โดยใส่ในกระเป๋ามอบให้โรงเรียนต่างๆ ที่นำเด็กมาเข้าร่วมงาน “คาราวานส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน” รวมทั้งคู่มือสำหรับครู ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี พร้อม CD องค์ความรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ CD โครงการหนังสือเล่มแรก สำหรับเด็ก ๆ ที่เข้า มาร่วมงานจะได้รับหนังสือเล่มแรก เป้ และตุ๊กตา ทั้งนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยของแต่ละจังหวัด มีข้อสังเกต ดังนี้

1) จังหวัดพิษณุโลก การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งออกเป็น 8 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่าง ถูกต้อง

- ฐานที่ 2 “เล่านิทาน” เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยให้เด็ก เล่นอย่างเป็นอิสระ และชักชวนให้เด็ก ฝึกอ่านหนังสือ หรือฟังนิทานตาม ความสนใจของเด็กแต่ละคน การอ่านหนังสือสำหรับเด็กเล็ก เป็นการดู ภาพประกอบ ซึ่งผู้ทำกิจกรรมจะต้องอ่านหนังสือแต่ละเล่มก่อนทำกิจกรรม เด็กบางคนมีความสามารถในการอ่าน และจะฝึกอ่านคำได้บางคำ จึงควร ชักชวนให้เด็กเล่นผสมผสานกับการเรียนรู้

- ฐานที่ 3 “ตาไว จำดี”
- ฐานที่ 4 “ปริศนาตัวเลข”
- ฐานที่ 5 “ภาษาพาเพลิน”
- ฐานที่ 6 “หุ่นแฟนซี (ร้อง เล่น เต้น เล่า)”
- ฐานที่ 7 “รู้เห็นเป็นเรื่องเล่า”
- ฐานที่ 8 “สี แสง ภาพ”
- ฐานที่ 9 “ฟ.ฟันสะอาดจัง”
- ฐานที่ 10 “อาหารของหนู”
- ฐานที่ 11 “นักจัดการน้อย”
- ฐานที่ 12 “เล่น เล่น เล่า เล่า”

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน โดยเปลี่ยนไปฐานอื่นๆ เมื่อครบกำหนดเวลาที่กำหนดจนครบทุกฐาน โดยแต่ละฐาน ให้ความเด็กร่วมกิจกรรม 20 นาที กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกอ่าน คัดไทย ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ คิดสร้างสรรค์และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ไม่มีการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว ร่างกาย มีข้อสังเกตคือ มีกิจกรรมระบายสีซ้ำกัน 2-3 ฐาน ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อต้องทำกิจกรรมเดิมซ้ำอีกก็จะทำไม่สำเร็จหรือทำเพียงแค่นี้ผ่านไป

2) จังหวัดชลบุรี การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 7 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลุกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
- ฐานที่ 2 “บิงโกคำศัพท์มหาสนุก” เป็นการเล่นกาบบาทรูปภาพตามหมวดคำศัพท์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ หมวดสัตว์ หมวดสี หมวดผลไม้
- ฐานที่ 3 “สนุกกับวิทยาศาสตร์” ฐานสนุกกับวิทยาศาสตร์ แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3) กิจกรรม คือ 1) กระจกแสงกล 2) ซีดีสายรุ้ง และ 3) ตกปลาพาเพลิน
- ฐานที่ 4 “เล่านิทาน” ด้วยการเล่าประกอบสื่อ คือ แผ่นภาพ เป็นการให้อิสระทางความคิด สร้างสรรค์จินตนาการ
- ฐานที่ 5 “ร้อง เล่น เต้นรำ” เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทางด้านการเคลื่อนไหวและจังหวะ ใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ตามจังหวะ เสียงดนตรี และเสียงเพลง เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก
- ฐานที่ 6 “ส่งเสริมการอ่าน” ใช้กิจกรรมหนังสือเล่มแรก (bookstart) เป็นหลักในการจัดกิจกรรม

-ฐานที่ 7 “ห้องสมุดเคลื่อนที่” นำรถห้องสมุดเคลื่อนที่ ซึ่งสำนักงาน กศน. เป็นผู้จัดหาให้จังหวัดละ 1 คัน ภายใต้แนวคิด “การอ่านเปิดความคิด การคิดเปิดปัญญา” มาจอบริเวณงาน ให้เด็กได้อ่านหนังสือที่หลากหลาย ประเภท รวมทั้งมีการฉายวิดีโอและมีคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ทำให้สามารถสืบค้นเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน และให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานแบบเวียนฐาน โดยแต่ละฐานใช้เวลา 15 นาที กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คณิตวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ฝึกทักษะกล้ามเนื้อมือ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กจะมีผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วย เป็นการทำกิจกรรมไปด้วยกัน ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก และพ่อแม่อาจนำไปใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกันกับลูกที่บ้านได้ แต่การมีผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมด้วย อาจทำให้เด็กไม่ได้แสดงออกอย่างเต็มที่

3) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 9 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 : “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
- ฐานที่ 2 “นิทานพาเพลิน” เป็นกิจกรรมเล่านิทานตามจินตนาการของผู้เล่า พร้อมพับกระดาษประกอบเรื่องเล่า เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การฟัง ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับมือ
- ฐานที่ 3 “ลูกโป่งภาษา” เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ สระพยัญชนะไทย และการผสมคำเพื่ออ่าน เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ และการผสมคำง่าย ๆ

- ฐานที่ 4 “Play & Learn เพลินภาษา” ส่งเสริมการเรียนรู้ความหมายของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความหมายของจำนวน ความหมายของมากกว่า น้อยกว่า หรือเท่ากัน

- ฐานที่ 5 “Music Box & Shape Funny” ส่งเสริมการเรียนรู้รูปทรง สี และคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

- ฐานที่ 6 “มือน้อยร้อยคำคล้องจอง” เป็นกิจกรรมสอนการอ่าน และเรียนรู้ท่าทางของสัตว์แต่ละชนิดตามคุณลักษณะที่กำหนด

- ฐานที่ 7 “เคลื่อนไหวในโลกดนตรี” เป็นกิจกรรมที่สอนอ่าน ร้องเพลง และเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ

- ฐานที่ 8 “Clean Food Good Language” เป็นกิจกรรมสอน คำศัพท์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านกิจกรรมทำอาหาร (แซนด์วิช)

-ฐานที่ 9 “จิ๊กซอว์หรรษา” เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การสังเกตเพื่อต่อรูปเป็นภาพ และเลือกวางสิ่งของตามภาพ ในห้องต่างๆ

-ฐานที่ 10 “ตักไข่ใส่ภาษา” เป็นกิจกรรมสอนคำไทยและ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่ม 9 กลุ่มตามจำนวนฐาน มีนักเรียนในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ 9-22 คน โดยเด็กแต่ละกลุ่มเวียนที่ละฐาน ฐานละ 15 นาที กิจกรรมที่จัดให้แก่เด็กเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ และการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะส่งเสริมเด็กให้รักการอ่าน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งเป็น ภาษาที่สำคัญในการสื่อสารสำหรับเด็กในอนาคต นอกจากนี้ ทำให้เด็กคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ การสังเกต และทักษะกล้ามเนื้อ กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ทำได้ไม่ยาก และจำนวนเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสมในทุกฐาน เพราะมีวิทยากรหลายคนช่วยกันดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงและวิทยากรทุกฐานมีศักยภาพ ความสามารถและความพร้อมในการจัดกิจกรรม และมีสื่ออุปกรณ์ประกอบกิจกรรมมากเพียงพอสำหรับเด็กทุกคนได้ทำกิจกรรม ซึ่งช่วยกระตุ้นเร้าความสนใจให้เด็กๆ ได้ร่วมกิจกรรม ส่วนเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม และหลายฐานแบ่งเป็นกิจกรรมย่อยๆ ทำให้เด็กได้ทบทวน ได้เคลื่อนไหวร่างกาย เกิดความกระตือรือร้น สามารถจดจำและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าสถานที่จัดงานเป็นห้องเรียน ทำให้กิจกรรมที่ใช้เทปเพลงส่งเสียงดัง รบกวนระหว่างห้อง ส่งผลให้เด็กขาดสมาธิในบางช่วงของกิจกรรมในฐานของตน

4) จังหวัดตาก การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก แบ่งกิจกรรมออกเป็น 7 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “ร้อง เล่น เต้น สนุก” ฝึกให้เด็กร้องเพลง และทำท่าทางประกอบเพลง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาให้กับเด็ก พร้อมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กให้ประสานสัมพันธ์กัน

- ฐานที่ 2 “เกมหรรษาพาเพลิน” จัดกิจกรรมผ่านเกม 4 เกม ได้แก่ เกมข้ามได้ไหมเอ๋ย เกมนักสะสม เกมป้อนยหีบไซ้ และเกมโยนให้อยู่ ซึ่งช่วยฝึกทักษะการเคลื่อนไหว การทรงตัว การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ฝึกการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ส่งเสริมพัฒนาการในการทำงานเป็นทีม รู้จักปฏิบัติตามกฎ กติกา และฝึกแก้ปัญหาในการเล่นเกมที่ต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

- ฐานที่ 3 “ฝึกลีลามือ” ลากเส้นตามจุด ตามรอยประ เป็นรูปภาพ ตัวหนังสือ ตัวเลข ฉีก ตัด ปะ รูปภาพตามจินตนาการ ปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ (ผลไม้ สัตว์ ของเล่น) พับกระดาษเป็นรูปต่างๆ ตามจินตนาการ เพื่อปลูกฝังให้เด็กเขียนถูกต้องตามหลักวิธีการเขียน รวมทั้งเป็นการฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็กและความสัมพันธ์ของสายตาและมือ

-ฐานที่ 4 “จินตนาการสร้างสรรค์นิทานสื่อภาษา” ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาในทักษะการฟังและการพูด เพื่อให้เด็กใช้ภาษาได้เหมาะสมตามวัย และสามารถสื่อความหมายทางภาษาได้ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ผ่านตัวละคร

-ฐานที่ 5 “เตรียมตัวไปโรงเรียน” ฝึกให้เด็กแต่งตัวเพื่อเตรียมไปโรงเรียนด้วยตนเองได้เรียบร้อยและถูกต้อง รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสาทสัมผัสตาและมือให้สัมพันธ์กัน

-ฐานที่ 6 “กินดี มีประโยชน์” ให้ความรู้แก่เด็กว่าควรรับประทานอาหารสิ่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย ผัก ผลไม้ และอาหาร 5 หมู่

-ฐานที่ 7 “หกขั้นตอนการล้างมือ” เด็กได้เรียนรู้วิธีการล้างมือที่ถูกต้องหลากหลายรูปแบบ โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้งยังช่วยฝึกพัฒนาการของกล้ามเนื้ออีกด้วย

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน และให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน ทำให้แต่ละฐานมีเด็กจำนวน 15-26 คน มีการเวียนฐานเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมครบทั้ง 7 ฐาน ในแต่ละฐานจะใช้เวลา 15 นาที กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาให้กับเด็ก ฝึกทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ให้ความรู้ด้านโภชนาการ และสุขอนามัย เช่น เรียนรู้วิธีการล้างมือที่ถูกต้องและหลากหลายรูปแบบ โดยลงมือปฏิบัติจริง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ฝึกทักษะการเคลื่อนไหว การทรงตัว ส่งเสริมพัฒนาการในการทำงานเป็นทีม รู้จักปฏิบัติตามกฎ กติกา และแก้ปัญหาในการเล่นต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ฝึกให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ การสอดแทรกคุณธรรมเข้าไปในเนื้อหาของนิทาน นอกจากนี้มีการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้ปกครองที่พาดูเด็กมาร่วมงาน ซึ่งสนใจเรียนรู้การจัดทำสื่อสำหรับสอนบุตรหลาน จำนวน 2 ฐาน คือ กิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ เกี่ยวกับการทำสื่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย ด้วยการทำหุ่นนิ้วมือสำหรับเล่านิทาน เพื่อให้พ่อแม่นำไปใช้นิทานให้ลูกฟัง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจกับพ่อแม่ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

5) จังหวัดขอนแก่น การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 7 ฐาน ดังนี้

-ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

-ฐานที่ 2 “รักการอ่านผ่านงานศิลป์” สร้างนิสัยรักการอ่านผ่านกิจกรรมศิลปะ เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการได้อย่างอิสระ

- ฐานที่ 3 “ส่องอำ บัญญาเปิด เกิดทักษะ” สอนให้เด็กรู้จักเปิดปิดหนังสือ การเก็บรักษาหนังสือ ฝึกให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือ

- ฐานที่ 4 “สร้างสรรค์เส้นสวยด้วยมือหนู” เพื่อพัฒนาทักษะการใช้มือและประสานสัมพันธ์กับตา ให้เด็กสามารถอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์/เขียนชื่อของตนเอง/คำ/ข้อความที่ลอกแบบได้

- ฐานที่ 5 “บ้านเกษตรน้อย” ฝึกให้เด็กได้รู้จักและพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน

- ฐานที่ 6 “Caterpillar Dance-เจ้าหนอนเต้นรำ” ให้เด็กได้มีโอกาสดูร้องเพลงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ฝึกเดินโดยใช้ท่าทางประกอบเพลง ฝึกวาดภาพระบายสี ตัดกระดาษ และทำหนังสือ Big Book

- ฐานที่ 7 “อาชยานพาหนะ” ฝึกให้เด็กออกเสียงภาษาไทยให้ชัดโดยการท่องอาชยาน

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน แต่ละฐานกำหนดเวลาให้ร่วมกิจกรรม 15 – 20 นาที

กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกาย และอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า กิจกรรมในแต่ละฐาน ถ้าเด็กมีจำนวนมากกว่า 12 คนต่อกลุ่มและต่างโรงเรียน เด็กส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจ แต่ถ้าเด็กมีจำนวนไม่เกิน 12 คน และเป็นเด็กโรงเรียนเดียวกัน เด็กจะให้ความสนใจ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้วยกันค่อนข้างมาก นอกจากนี้พบว่า การให้เด็กเวียนเข้าร่วมกิจกรรมในฐานต่างๆ ไม่สามารถทำตามแผนที่กำหนดไว้ได้ จึงทำให้บางฐานไม่มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรม และมีผู้ปกครองบางส่วนพาเด็กเดินเข้าฐานเอง

6) จังหวัดอุบลราชธานี การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 8 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “เส้นสาย ลายมือ” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

- ฐานที่ 2 “นิทานหรรษาและหนังสือสื่อโลกกว้าง” เป็นกิจกรรมเล่านิทาน วิทยากรหรือเด็กปฐมวัยเป็นผู้เลือกนิทาน และวิทยากรเป็นผู้เล่านิทานและให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการอ่านด้วย พร้อมทั้งการใช้หุ่นมือหุ่นนิ้ว ประกอบการเล่านิทาน

- ฐานที่ 3 “เบิกบานอาชยานไทย” เป็นกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยพูดคำกลอน คำคล้องจอง ตามที่วิทยากรพูด และแสดงท่าทางประกอบ เช่น จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า รูปหุ่นน้อยหนีบมือ

-ฐานที่ 4 “แต่มีสี่เต็ม
ฝัน” เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ
ของเด็กปฐมวัย

-ฐานที่ 5 “ร้อง เล่น
เต้นรำ” เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็ก

ปฐมวัยได้แสดงท่าทางพร้อมร้องเพลงประกอบ โดยใส่หมวกรูปไก่และร้องเพลง “แม่ไก่ออกไข่วันละฟอง ไข่ 1 วัน
ได้ไข่ 1 ฟอง ไข่ 2 วันได้ไข่ 2 ฟอง” และเปลี่ยนเป็น 3 วัน 4 วันตามลำดับ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกกระบวนการ
คิด โดยโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานีรับผิดชอบจัดกิจกรรม

- ฐานที่ 6 “ตุ๊กตามหัศจรรย์” เป็นกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยดูภาพที่เตรียมไว้ แล้วให้บอกว่า คนใน
ภาพกำลังทำอะไร เมื่อเด็กบอกคำตอบแล้ว ครูจะเฉลย และแสดงท่าทางตามภาพ และให้เด็กปฐมวัยทำตาม
เช่น ภาพเป็นรูปคนกำลังเดิน และเปิดเพลงประกอบการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจและสนุกสนานกับ
กิจกรรมมากยิ่งขึ้น

- ฐานที่ 7 “เกมวิบากทรงเครื่อง” เป็นกิจกรรมที่อธิบายสิ่งของที่คู่กัน เช่น รองเท้า-ถุงเท้า เสื้อ-กระดุม
กระโปรง-กางเกง เพื่อฝึกให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้การถอดรองเท้า-ถุงเท้า การใส่เสื้อ-กัลดกระดุม

- ฐานที่ 8 “ก๊ากหรรษา” เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่เด็กปฐมวัย
ให้รู้จักประโยชน์ของผักและผลไม้ และเลือกรับประทานในสิ่ง
ที่มีประโยชน์

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน กลุ่มละ
ประมาณ 10 - 13 คน ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐาน
โดยเวียนฐาน แต่ละฐานใช้เวลา 15 นาที กิจกรรมที่จัดเป็น
กิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และ
กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะ

กล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยง สร้างจินตนาการผ่านการเล่านิทาน การวาดรูป
มีการพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า วิทยากรในบางฐาน
ไม่ค่อยให้ความสนใจเด็กและการจัดกิจกรรม

7) จังหวัดมุกดาหาร การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 7 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” เป็นกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อ
มัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้
เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

- ฐานที่ 2 “ห้องอาชยาน” เป็นกิจกรรมฝึกการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง
รู้ความหมายของอาชยาน และเชื่อมโยงกับเรื่องใกล้ตัวของเด็ก

- ฐานที่ 3 “ส่งเสริมการอ่านด้วยบทละคร/หุ่นนิ้วมือ” กระตุ้น ส่งเสริม
ให้เด็กปฐมวัยรักการอ่าน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทางการได้ยิน การมองเห็น การเคลื่อนไหว การสัมผัส โดยใช้
กิจกรรมหลากหลาย

-ฐานที่ 4 “หนังสือแสนรักเล่มจิ๋ว” เพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม และร่วมกันออกแบบหนังสือแสนรักเล่มจิ๋ว

-ฐานที่ 5 “ร้อง เล่น เดิน เพลิน ลิบसानวัฒนธรรม” จัดกิจกรรมโดยใช้ดนตรี เพลง กิจกรรมเข้าจังหวะ เพื่อเป็นการบริหารสมอง ให้ออกซิเจนให้สมองผลิตโดพามีน

- ฐานที่ 6 “การเล่านิทานมีชีวิต สร้างสรรค์ปัญญา ผ่านหนังสือเล่มแรกของฉัน” เป็นกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านจากการเล่านิทานโดยวิทยากรสอดแทรกความสำคัญของการอ่านหนังสือ

- ฐานที่ 7 “เล่าเรื่องจากภาพผู้การเสริมสร้างทักษะชีวิต” เป็นกิจกรรมสร้างความตระหนักและร่วมกันส่งเสริมการอ่านในเด็กปฐมวัย-เรียนรู้เทคนิควิธีการต่างๆ ระหว่างกันในการส่งเสริมการรักการอ่านในเด็กปฐมวัย

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน แต่ละฐานให้เวลา 15 นาที ที่กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยภาพรวม กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ดี ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากเด็กที่มาทำกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก อายุค่อนข้างน้อยประมาณ 3 ขวบ ต้องมากับพ่อแม่

ผู้ปกครอง และอยู่กับผู้ปกครองตลอดเวลา กิจกรรมต่างๆ ที่จัดไว้บางกิจกรรมอาจไม่ค่อยเหมาะสมกับเด็กที่มาเข้าร่วม เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นหุ่นนิ้วมือ เป็นต้น เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมที่จัดให้ได้ด้วยตนเอง พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงเป็นผู้ทำกิจกรรมเสียเป็นส่วนใหญ่ เด็กเล็กได้แต่เพียงช่วยหยิบจับและนั่งดูอยู่ข้างๆ และพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐาน หรือผู้ปกครองเลือกเข้ากิจกรรมตามฐานแต่เด็กไม่ยอมเข้าฐานนั้น นอกจากนี้ เด็กที่เข้าร่วมไม่ได้เปลี่ยนฐานกิจกรรมตามกำหนดเวลา จึงอาจมีทั้งเด็กที่ทำกิจกรรมในบางฐานเป็นเวลานาน บางฐานก็ไม่เข้าร่วม

และเลือกเข้าร่วมในบางฐานตามความต้องการ

8) จังหวัดภูเก็ต การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 7 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” จัดกิจกรรมโดยการ คัดไทย เขียนไทย อ่านหนังสือ วาดรูป ระบายสี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

- สถานที่ 2 “อ่านไป หย่าไป” โดยใช้วิธีการอ่านหนังสือ บันทึคน้ำมัน เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาเด็ก ร่างกาย โดยการเคลื่อนไหวทางสายตา ความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับมือ ฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การอ่าน ความกล้าหาญ กล้าแสดงออก และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

- สถานที่ 3 “ชวนน้องแต่งตัว” ฝึกสวมถุงเท้า ผูกเชือกรองเท้า สวมปลอกหมอน ตัดกระดาษเส้น เป็นกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการฝึกการสังเกตและการเปรียบเทียบสิ่งของ และอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

- สถานที่ 4 “อาชยานพาหนะ” เป็นกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกัน โดยนั่งเป็นวงกลมให้เด็กท่องอาชยานพร้อมครูมีการเคลื่อนไหวด้วยการทำท่าทางประกอบ และมีการท่องอาชยานสลับกับคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจากการฟัง และพัฒนาการด้านร่างกาย ด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายตามที่ได้รับรู้จากการฟัง

- สถานที่ 5 “เกมแสนสนุก” เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เล่นเกมตามคำสั่ง โดยการหยิบลูกบอลสีต่างๆ แล้วนำไปใส่ตะกร้า และการโยนห่วงลงหลักโดยใช้หลักการทรงตัว การคาดคะเนระยะและสายตาคู่สัมพันธ์กัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การทรงตัว ตลอดจนฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบและการกล้าแสดงออก ปฏิบัติตามคำสั่ง

- สถานที่ 6 “ห้องแดนมหัศจรรย์” จัดทำเป็นหนังสือนิทานจำลองเป็นฉากเข้าไปทำกิจกรรมในฐานภายในฐานกิจกรรมตกแต่งด้วยตุ๊กตาที่แต่งตัวตามนิทานต่างๆ และมีหนังสือนิทานจำนวนมากให้เด็กเลือกหยิบอ่านตามความสนใจ ให้เด็กสำรวจความสนใจในสิ่งที่พบเห็น รับรู้เรื่องราวแนวคิดจากสิ่งที่ได้รับฟัง ทำให้ซึมซับ ส่งผลให้มีพัฒนาการด้านอารมณ์และการแสดงออกในการสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะ

- สถานที่ 7 “เซฟจีวชนวม” ฝึกทำอาหารง่ายๆ ด้วยการปั้นบัวลอย/ทำขนมโค โดยครูเป็นผู้ชี้แนะซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวันในการฝึกปฏิบัติใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และทักษะด้านการรับรู้ การฟัง การสังเกต

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน แต่ละฐานใช้เวลา 15 นาที โดยภาพรวมกิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า สถานที่ในการจัดงานอยู่รวมกันหลายฐาน ทำให้มีเสียงรบกวน

ระหว่างฐาน ส่งผลให้เด็กขาดสมาธิในการร่วมกิจกรรมในฐานของตน และมีกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมในเวลาจำกัด ทำให้เด็กไม่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมทั้งหมด และมีเวลาน้อยเกินไป เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมจนแล้วเสร็จ

9) จังหวัดเชียงราย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 11 ฐาน ดังนี้

- สถานที่ 1 “ร้อง เล่น เต้น เล่า” เป็นกิจกรรมการร้องเพลงประกอบท่าทางการเล่านิทาน เพื่อฝึกให้เด็กกล้าแสดงออกและ เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายตลอดจนให้เด็กและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

- ฐานที่ 2 “สนุกคิดกับเกมการศึกษา” เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้การคิดของเด็กปฐมวัย เกมการศึกษา ได้แก่ เกมจตุรัส ชุดตัวเลขภาษาอังกฤษ เกมตุ๊กตา เกมหัดผสมสี อาเซียน ตัวเลขภาษาจีน

- ฐานที่ 3 “ตะลุยแดนมหัศจรรย์” เป็นกิจกรรมฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัสของฝ่าเท้า และฝึกพัฒนาการทางภาษาในการเล่าเรื่อง

- ฐานที่ 4 “Master Chef School Kids” สาธิตวิธีทำขนมแพนเค้ก บอก ส่วนผสมและขั้นตอนการทำ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีทำขนมแพนเค้ก การทำไอติม

โบราณ และส่วนผสมของขนม

- ฐานที่ 5 “กิจกรรมบ้านนักวิทย์น้อย” เป็นกิจกรรมฝึกทักษะการสังเกต การทดลอง สรุปผลการทดลอง จากการเทคนิคการเป่าลูกหลายวิธี โดยใช้หลอดดูดน้ำที่ตัดปลายเป็นแฉกกับหลอดดูดน้ำที่ตัดปลายตรง เพื่อให้เด็กเรียนรู้การใช้สารลดแรงตึงผิว เช่น น้ำยาล้างจาน สบู่ ผงซักฟอก สามารถทำให้เด็กเป่าน้ำเป็นฟองลอยในอากาศได้

- ฐานที่ 6 “กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์” เป็นกิจกรรมการวาดภาพล่องหน มงกุฎเจ้าหญิงเจ้าชาย จัดแสดงแมลงแสนสวย ซึ่งเป็นแมลงชนิดต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ฝึกทักษะการระบายสีตัวแมลง ฝึกให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความกล้าแสดงออก

- ฐานที่ 7 “Learning By Doing” เป็นกิจกรรม เรียน ปั่น เล่น โดยมีวัตถุประสงค์ ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษต่างๆ

- ฐานที่ 8 “Science For Kids” เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยให้เรียนรู้ด้านการสังเกต การจำแนก สารเคมีในชีวิตประจำวัน แรงและการเคลื่อนที่ เซลล์ปากใบ ความเป็นกรด-ด่าง ความหลากหลายของแมลง นิทานพลังงานแม่เหล็ก เส้นใยใบไม้ มุมหนังสือวิทยาศาสตร์นำรู้กระตุ้นให้เด็กปฐมวัยมีจิตวิทยาศาสตร์ และตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

- ฐานที่ 9 “ปะติดหน้าฮาเฮ” เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านรู้จักอวัยวะของร่างกาย ภาพ หุ่น การออกเสียง ภาพ pop up

- ฐานที่ 10 “บ้านนิทาน” เป็นการเล่านิทานประกอบท่าทางและบทเพลง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน พัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสติปัญญา ความมีระเบียบวินัย และการช่วยเหลือตนเอง

- ฐานที่ 11 “ฟังของหนู” เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพให้ผู้ปกครองและเด็ก มีการแนะนำการแปรงฟันที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และแนะนำหนังสือนิทานที่เกี่ยวกับวิธีการดูแลสุขภาพในช่องปาก เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจ

เกี่ยวกับวิธีการแปร่งฟันที่ถูกวิธีเหมาะสมกับวัย และเกิดความตระหนักให้มีความสำคัญกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก ทั้งตนเองและบุตรหลาน และมุ่งให้เด็กและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของฟันน้ำนม ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ

- ฐานที่ 12 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” จัดกิจกรรมโดยการ คัดไทย เขียนไทย อ่านหนังสือ วาดรูประบายสี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน โดยจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มแตกต่างกันมีตั้งแต่ 6-16 คน ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน แต่ละฐานใช้เวลา 15 นาที กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยภาพรวมกิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกายและ

อารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ช่วงเวลา วิทยากร และลักษณะของกิจกรรมที่จัด มีความเหมาะสมดี วิทยากรสามารถจูงใจให้เด็กสนใจในกิจกรรมได้ มีข้อสังเกตว่า จำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันตามโรงเรียนที่มาร่วมงาน บางกลุ่มมีความเหมาะสมกับกิจกรรม แต่บางกลุ่มมากเกินไป ทำให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมได้ไม่ครบตามที่จัดไว้ และมีเด็กบางส่วนแต่ไม่มากนักที่ไม่สนใจร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ จำนวนฐานมีเกินจำนวนกลุ่มของเด็ก ทำให้มีบางฐานไม่มีเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในบางช่วงเวลา

10) จังหวัดสงขลา การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 8 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” จัดกิจกรรมโดยการ คัดไทย เขียนไทย อ่านหนังสือ วาดรูป ระบายสี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

- ฐานที่ 2 “จินตนาการสร้างสรรค์” เป็นการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้เด็กไทยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา ผ่านกระบวนการคิดโดยอิสระตามจินตนาการ สร้างสรรค์ ภาพหรือเรื่องราวต่างๆ ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- ฐานที่ 3 “ปลูกต้นไม้วัฒนธรรมไทย...ในใจเด็ก” เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยผ่านกิจกรรม “การไหว้” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย

- ฐานที่ 4 “ข้ามทางม้าลาย...กันเถอะ” เพื่อให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของกิจกรรม เด็กจะเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยบนท้องถนน กฎจราจร สัญญาณไฟจราจรต่างๆ การเดินข้ามถนนในจุดที่กำหนด (ทางม้าลาย) การสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์

- ฐานที่ 5 “ชวนน้อง ร้อง รำ และทำเพลง” เด็กจะได้พัฒนาศักยภาพด้านร่างกายผ่านกิจกรรมร้องเพลง เต้นรำ

- ฐานที่ 6 “โยนลูกบอล สร้างสมาธิ” กิจกรรมนี้เด็กปฐมวัย ได้พัฒนาศักยภาพด้านร่างกายผ่านการเล่น ได้พัฒนากล้ามเนื้อ มัดใหญ่และมัดเล็กโดยการโยนลูกบอลลงตะกร้า

- ฐานที่ 7 “ใครถึงเส้นชัยก่อนกัน” เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกายผ่านกิจกรรมเล่นกีฬา โดยการแข่งวิ่งเปี้ยว วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน โดยมีจำนวนกลุ่มละ 10-19 คน ให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน แต่ละฐานใช้เวลา 15 นาที กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน

ซึ่งโดยภาพรวม กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน สำหรับจำนวนเด็ก เวลา และวิทยากร มีความเหมาะสมดี มีข้อสังเกตว่า กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย ส่วนฐานกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเล่านิทาน มีเพียงฐานของ สกศ. ซึ่งเด็กให้ความสนใจกับการระบายสีเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การใช้เสียงของแต่ละฐานกิจกรรมจะรบกวนซึ่งกันและกัน เนื่องจากบางฐานใช้เครื่องขยายเสียง และผู้จัดจะเปิดเพลงตลอดเวลาในช่วงที่让孩子เข้าร่วมกิจกรรมฐานต่างๆ จึงทำให้มีเสียงดังตลอดเวลา

11) จังหวัดสตูล การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กแบ่งเป็น 8 ฐาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 “สนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี” จัดกิจกรรมโดยการ คัดไทย เขียนไทย อ่านหนังสือ วาดรูป ระบายสี เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ ฝึกการสังเกต ฝึกความสัมพันธ์ระหว่างสายตาและมือ ปลูกฝังให้เด็กใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

- ฐานที่ 2 “อ่านคล่อง ท่องแสนสนุก” เป็นกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเด็กด้วยการให้เด็กซึมซับความไพเราะของภาษา คำคล้องจอง คำสัมผัสต่างๆ ของบทอาขยาน บทดอกสร้อย ด้วยการฟังจากครู และการท่องตามครู

- ฐานที่ 3 “คัดเขียน เรียงเล่น เน้นภาษาไทย” เป็นกิจกรรมพัฒนาร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ทำให้เด็กมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อมือที่แข็งแรง มีความสัมพันธ์ของการมองเห็นกับการควบคุมนิ้วมือ พัฒนาสติปัญญาด้วยการปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ การจับคู่อักษรกับคำอ่าน และพัฒนาด้านอารมณ์ด้วยความอดทนร้อยลูกปัด

- ฐานที่ 4 “นิทานหรรษา” เป็นกิจกรรมที่让孩子พัฒนาด้าน สติปัญญา ภาษา อารมณ์ สังคมและความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ด้วยการฟังนิทาน หรือเรื่องเล่า

- ฐานที่ 5 “ร้องเล่น ตื่นระบำ” เป็นกิจกรรมที่让孩子พัฒนา ด้านการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการจากการฟังเพลง ทำตามผู้นำ และเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความแข็งแรงให้แก่ร่างกาย ด้วยการเดินตามจังหวะ

- ฐานที่ 6 “การเล่นมหาสนุก” เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ออกกำลังกายด้วยการวิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง และขว้างลูกบอลให้ตรงเป้าหมาย ซึ่งกิจกรรมนี้ เป็นการพัฒนาทางด้านร่างกาย เสริมสร้างให้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง สายตาสัมพันธ์กับร่างกาย

- ฐานที่ 7 “ประกอบอาหารจานเด็ด” เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวันของเด็ก โดย让孩子ได้ลงมือจัดทำอาหารที่มีคุณประโยชน์ด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมนี้มีอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบด้วย ขนมปังรูปสามเหลี่ยม ปลาทูน่า กะหล่ำปลี และแครอท

- ฐานที่ 8 “ทักษะชีวิตประจำวันของเด็กๆ” เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การใส่เสื้อผ้า การติดกระดุม รูดซิป ร้อยเชือก ผูกเชือก

วิธีการเข้าฐาน แบ่งเด็กเป็นกลุ่มตามจำนวนฐาน 8 ฐาน โดยมีจำนวนกลุ่มละ 10-15 คน 让孩子เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละฐานโดยเวียนฐาน แต่ละฐานใช้เวลา 10 นาที กิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่เน้นวิชาการ กิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย และกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยภาพรวม กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการอ่าน ฝึกทักษะกล้ามเนื้อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ พัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน มีข้อสังเกตว่า แม้ว่าเด็กจะเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกฐาน แต่ในสองฐานสุดท้าย มีเวลาน้อยมาก เพียง 5 นาทีหรือน้อยกว่า นอกจากนี้ การใช้เสียงของแต่ละฐานกิจกรรมมีการรบกวนกันอยู่บ้าง

3.2 กิจกรรมภาคบ่าย

กิจกรรมภาคบ่ายมีการดำเนินงาน 2 แบบ คือ

3.2.1 การบรรยายให้ความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก อาทิ การพัฒนาการเติบโตและการอ่านให้เด็กปฐมวัย ปลูกลูกให้ห้องกาม การบรรยายเกี่ยวกับสมองและการเรียนรู้ การพัฒนาเด็กปฐมวัยในช่วงอายุต่างๆ โภชนาการของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

3.2.2 จัดกิจกรรมเสวนากลุ่มย่อย โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการเลี้ยงลูก การพัฒนาเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 4 ด้าน โดยแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 15 – 20 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม โดยให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวก และดำเนินการสนทนากลุ่ม

ตามประเด็นคำถามที่เป็นคำถามหลักและคำถามอิสระ ตามข้อคำถามที่สำนักงานฯ กำหนด เพื่อศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบฉบับที่ข้อมูลด้านการพัฒนาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

จากการเสวนากลุ่มย่อยครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อระดมความคิดเรื่องการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยจากข้อคำถามหลัก 8 ข้อ และคำถามอิสระทั้ง 25 ข้อ ในภาพรวมสรุปผลได้ดังนี้

1) วิธีการเลี้ยงดูเด็ก

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก ควรจะเลี้ยงดูเด็กโดย

- ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด
- ปลูกฝังวินัย คุณธรรม จริยธรรม ตั้งกฎ กติกา ระเบียบปฏิบัติ ข้อตกลงต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัย

- ส่งเสริมเด็กให้มีความคิดสร้างสรรค์ ปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ อย่างอิสระ ตามความสนใจ ตามความชอบ บางเรื่องที่ควรเข้มงวดก็เข้มงวดอย่างมีเหตุผล

- เน้นการเลี้ยงดูเด็กแบบผสมผสานอย่างมีเหตุผลและผล ตามใจ ให้รางวัล บังคับ และประชาธิปไตย

- ฝึกให้เด็กคิดและฝึกสังเกตให้เด็กได้มีโอกาสในการตัดสินใจ รู้จักแยกแยะ เลือกปฏิบัติ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

- มุ่งเน้นให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้เป็นสำคัญ เช่น เรื่องการขับถ่าย เน้นให้เด็กเรียนรู้วิธีการขับถ่ายที่เหมาะสมกับเพศของตนเอง การรับประทานอาหาร

- ดูแลเด็กให้เด็กได้รับสารอาหารครบถ้วน ไม่ควรขาดสารไอโอดีน ป้องกันโรคคอตีบหอยพอก

- ศึกษาเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากโครงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นโครงการที่ดี นมแม่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็ก สำคัญต่อเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ ประหยัดค่าใช้จ่าย เด็กควรได้กินนมแม่ 6 เดือน แต่เด็กไทยส่วนใหญ่ไม่ได้กินนมแม่ เพราะแม่ลาคลอดได้ไม่ครบ 6 เดือน

- โรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจะดูแลและพัฒนาเด็กโดย

- มีการอบรมให้ความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยใช้ผู้ที่มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เช่น แพทย์ ซึ่งผู้ปกครองจะมีความเชื่อถือมากกว่า โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ ทันตะ อาหารโภชนาการ

- ควรนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 0 – 3 ปี และ 3 – 5 ปี มาใช้ในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก

- โรงเรียนควรมีมาตรการในการดูแลเด็กให้มีความปลอดภัย โดยเฉพาะเรื่องการจัดรถ-รับส่งเด็ก

- ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาในตัวครูผู้เลี้ยงดูเด็ก รวมถึงผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลี้ยงดูเด็ก

- ให้เด็กรู้จักกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์จริงเรียนรู้จากสภาพจริงตามธรรมชาติใกล้ตัว ก่อนที่จะเอาเด็กมาฝากที่โรงเรียนต้องมีประสบการณ์มาก่อน พ่อแม่ควรต้องปรึกษาวิธีเลี้ยงดูจากผู้ใหญ่

- ให้อิสระแก่เด็กภายใต้ขอบเขต เน้นการมีวินัย สร้างภูมิคุ้มกันให้แข็งแรง ให้ความดูแลและเอาใจใส่ เน้นวิธีการดูแลแบบธรรมชาติตามเหตุผลเป็นจริงตามหลักวิทยาศาสตร์ให้เรียนรู้ IT ได้แต่ให้เหมาะสมทั้งในเรื่อง เวลา วัยและเนื้อหา ให้เด็กรู้จักใช้ทักษะชีวิตเพื่อการดูแลตัวเองได้ เน้นช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น เก็บของเล่นของใช้ โดยใช้สื่อประกอบ

2) ใครควรเป็นผู้เลี้ยงดู อบรม สั่งสอนเด็ก

ผู้ที่จะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนเด็กปฐมวัย ควรจะเป็นบุคคลดังต่อไปนี้

- พ่อแม่ ผู้ปกครอง คือผู้ดูแลเด็กปฐมวัยที่สำคัญที่สุด แต่ปัจจุบันส่วนใหญ่คนเลี้ยงคือ ปู่ย่า ตายาย เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงาน บางครอบครัวต้องจ้างพี่เลี้ยงเด็กไว้เลี้ยงลูก

- ครู ผู้ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กเวลาเด็กอยู่ในสถานศึกษา
- สังคม ชุมชน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก

3) วิถีชีวิต ความเชื่อ คุณค่าและวัฒนธรรม สังคมคาดหวังอย่างไรกับเด็ก

สังคมมีความคาดหวังกับเด็กบนพื้นฐานวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม และการให้คุณค่าสิ่งต่างๆ ที่เป็นบรรทัดฐานทางสังคม ดังนี้

- สังคมคาดหวังให้เด็กเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนเก่งและมีความสุข ไม่เห็นแก่ตัว มีความ

รับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ รู้จักแยกแยะและรู้จักเลือกสิ่งที่ดีและไม่ดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การสอนให้เด็กรู้จักกตัญญูรู้คุณ เคารพนับถือผู้ใหญ่ สืบสานขนบธรรมเนียม ประเพณีพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ สังคมยังคาดหวังว่า เด็กผู้หญิงควรรักนวลสงวนตัว แต่งกายเรียบร้อย เคารพผู้ใหญ่ พุดจาไพเราะ และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น

- เด็กวัยนี้ เป็นวัยที่เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง สังคม ชุมชน ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก

- เรื่องการเรียนพิเศษ แรงกระตุ้นของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการเรียนพิเศษดี ขณะที่ครูเห็นว่า เด็กปฐมวัยควรเรียนเสริมด้านความสามารถพิเศษ เช่น ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น ซึ่งพ่อแม่ไม่ควรเร่งรัด ควรพัฒนาให้เหมาะสมตามวัยหรือพัฒนาการ

4) สื่อกับการพัฒนาเด็ก

ปัจจุบันสื่อมีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก ดังนั้นควรมีการดำเนินการเรื่องสื่อ ดังนี้

- สื่อที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ เช่น หนังสือนิทานสำหรับเด็ก เด็กที่อ่านหนังสือนิทาน จะเป็นเด็กที่ฉลาด สมာธิดี มีนิสัยอ่อนโยน

- เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยยังไม่มี ความจำเป็น และไม่มี ความเหมาะสม ควรมีข้อตกลง

หรือเงื่อนไขในการใช้สื่อ โดยมีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเด็กทั้งเวลาและ พัฒนาการ

- ควรผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ เพราะปัจจุบันรายการโทรทัศน์ ที่ดีสำหรับเด็กมีน้อยมาก รายการดีสำหรับเด็กมักจะอยู่ในช่วงเช้าเกินไปและตึกเกินไป

- สังคมควรผลิตสื่อที่มีความเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ลดการใช้สื่อที่สื่อถึงความรุนแรง ที่ส่งผลต่อเด็กทั้งด้านอารมณ์และจิตใจ

- สื่อที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย อาจเป็นสื่อที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้เร็ว เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย กระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยผู้ใช้นำสื่อมาปรับใช้อย่างถูกวิธี และมีความรู้ในการใช้สื่อ โดยคำนึงถึง ความปลอดภัยกับเด็กให้มากที่สุด

5) ความห่วงใยเกี่ยวกับเด็กในปัจจุบันและอนาคต

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก มีความห่วงใยและ คาดหวังในตัวเด็ก ในเรื่องดังต่อไปนี้

- สภาพสังคมปัจจุบันที่แวดล้อมไปด้วยสื่อเทคโนโลยี สื่อ ICT และ Social Network ที่ทันสมัย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก มีความห่วงใยว่าจะทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ทางสังคมที่ไม่ดี เช่น ปัญหาเด็กติดเกม การใช้ความรุนแรงในการ แก้ปัญหา ยาเสพติด อาชญากรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม (การแต่งกาย

การมีเพศสัมพันธ์ การใช้เงินไม่เป็น แบบอย่างที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เที่ยวสถานบันเทิง ฯลฯ)

- รัฐควรจัดสวัสดิการในการดูแลเด็กปฐมวัย ดังนี้ ประกันสุขภาพ เรียนฟรี ทุนการศึกษา อุปกรณ์ การเรียน

- แม่ควรได้สิทธิในการลาเลี้ยงดูบุตรอย่างน้อย 6 เดือน ส่วนพ่อควรได้ลาช่วยแม่เลี้ยงดูบุตร 1 เดือน หรือ 30 วัน

- เด็กควรได้รับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจ การฉีดวัคซีนครบตามกำหนด การดูแลสุขภาพช่องปาก การรับประทานอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ การได้รับการพัฒนาทุกด้าน

6) อ่างกให้เด็ก/ลูกโตขึ้นมาเป็นคนอย่างไร มีความ คาดหวังต่ออนาคตของเด็กอย่างไร

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู มีความคาดหวังต่ออนาคตของเด็ก
ดังนี้

- ให้เด็กโตขึ้นมาเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความ
ซื่อสัตย์ รู้จักคิด มีความรับผิดชอบ รู้จักแก้ปัญหาไม่สร้างปัญหาให้
กับสังคม ไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน ประกอบอาชีพสุจริต มีหน้าที่การ
งานดี

- พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องไม่คาดหวังให้เด็กทำในสิ่งที่เด็กไม่
ต้องการแต่ผู้ใหญ่ต้องการไม่ควรคาดหวังให้เด็กเป็นในสิ่งที่พ่อแม่อยากให้เป็นไม่ควรคาดหวังว่าลูกจะต้องเก่ง
เป็นอัจฉริยะ แต่ควรคาดหวังให้ลูกเป็นคนดีของสังคมอยากให้เด็กเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม อยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีน้ำใจ มีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ

- เด็กควรเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักคิด ช่วยตัวเองได้ มีสุขภาพจิตที่ดี มีสติในการใช้ชีวิต รู้จักปรับตัว
อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจจะจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาทักษะกระบวนการ
การคิด พัฒนาสมรรถนะให้มีความสามารถเหมาะสมตามวัย

7) ความรุนแรงในสังคม ชุมชน บ้าน มีผลต่อเด็ก มากน้อยเพียงใด

ความรุนแรงในสังคม ชุมชน บ้าน มีผลต่อเด็กอย่าง
มาก เด็กรับรู้ได้ถึงความรุนแรงทางกาย วาจา จากในบ้านและชุมชน
สังคม ที่เด็กอยู่อาศัย จนเกิดการเลียนแบบ และซึมซับพฤติกรรมที่
ไม่ดี กลายเป็นความก้าวร้าว ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอารมณ์
จิตใจ และความรู้สึกของเด็กในทางที่ไม่ดี

ความรุนแรงในบ้านเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรม
ก้าวร้าว เกือบทุก เด็กที่ถูกทำร้ายจากบ้าน เช่น ถูกพ่อแม่ตบ ตี เตาะ ต่อย เด็กที่เห็นตัวอย่างความรุนแรงในครอบครัว
เช่น พ่อแม่ทะเลาะกัน ทำร้ายกัน มักจะมีพฤติกรรมที่ทำร้ายคนอื่นต่อไป ปัญหาพ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่แสดง
ความรุนแรงทางวาจา เช่น พูดคำหยาบ พูดเสียดสี พูดนินทาว่าร้าย เด็กก็จะเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรง
ในการใช้คำพูดที่เหมือนกับพ่อแม่ ดังนั้น ครูต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองว่า พฤติกรรมของผู้ปกครองที่
แสดงออกซึ่งความรุนแรงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กแสดงออกที่โรงเรียนและการปลูกฝังในสิ่งที่ผิดให้กับเด็ก

นอกจากนั้นปัญหาเรื่องความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีกับเด็กมากเกินไป ปัญหาชุมชนและสังคมใน
ปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาสื่อต่างๆ อาทิ สื่อเทคโนโลยี สื่อ ICT และ Social Network ล้วนเป็น
องค์ประกอบสำคัญที่สร้างความวิตกกังวลในการดูแลและป้องกัน ไม่ให้เกิดการเลียนแบบและใช้อย่างไม่
ถูกวิธี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เด็กเกิดความกดดันและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมรุนแรง

8) กิจกรรมอะไรที่คิดว่าจะทำให้เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู มีความเห็นว่ากิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว คือ การร่วมกันทำกิจกรรมในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว เช่น เล่นกีฬา กิจกรรมการทำงานบ้าน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ การทำอาหารและรับประทานอาหารร่วมกัน การพาไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ การพาไปเยี่ยมญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย กิจกรรมการเล่านิทานให้ลูกฟังก่อนนอนหรือการอ่านหนังสือร่วมกัน การให้คำปรึกษา

และพูดคุยกับเด็กทุกเรื่องตามวัยของเด็ก การสอนการบ้าน การกอด การโอบกอดการสัมผัส เพื่อแสดงความรัก กิจกรรมการทำบุญร่วมกันที่วัดหรือวันสำคัญต่างๆ ตามศาสนาของตน แต่ปัจจุบันพ่อแม่ไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เพราะไม่มีเวลาต้องทำงาน

โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านเด็กของคุณครู เพื่อสอบถามข้อมูลของเด็กในการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองร่วมกับโรงเรียน เช่น จัดงานกีฬาสัมพันธ์วันแม่ วันพ่อ วันครอบครัว กิจกรรมสร้างสรรค์สัมพันธ์รัก กิจกรรมวันแม่/พ่อ- Family day เป็นต้น

บทที่ 4

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.1 วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท รักร่างอ่าน

- มุมกิจกรรมเวทีรวม

1) ควรจัดที่นั่งเด็กให้ตรงกับเวที หลีกเลียงการนั่งบริเวณด้านข้างเวทีเนื่องจากทำให้เห็นกิจกรรมขณะที่เล่นิทานไม่ชัดเจน

2) ผู้แสดงระหว่างการเล่นิทาน ควรแต่งหน้าและแต่งกายด้วยสีสันที่สดใส เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กๆ

3) ควรสรุปให้เด็กได้ทราบความหมายของคำว่า หูผึ้ง ตาโต และวิ่งไว และประโยชน์ของการมีคุณสมบัติเหล่านั้น

- มุมกิจกรรมถุงเท้าเดี่ยวตาย

1) ควรเลือกอุปกรณ์ที่มีขนาดไม่เล็กจนเกินไป เนื่องจากนิ้วมือของเด็กปฐมวัยยังไม่สามารถจับสิ่งของที่มีขนาดเล็กเกินไปได้เช่น เม็ดโฟม เทปกาวสองหน้า ขนาดบาง เป็นต้น นอกจากนี้คุณภาพของเทปกาวที่ใช้ในการติดถุงก็ไม่ทำให้ติดได้อย่างทนทาน

2) ควรมีการอธิบายอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมให้เด็กๆ ได้ทราบก่อน เนื่องจากระหว่างทำกิจกรรมเด็กๆ จะไม่รู้ว่่าสิ่งต่างๆ ที่จัดเตรียมให้คืออะไร รวมถึง ควรเพิ่มบุคลากรผู้สนับสนุนในการทำกิจกรรมนี้ด้วย

- มุมรถไฟ

1) ควรอธิบายความหมายของป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ให้เด็กได้ทราบก่อนการเดินทางบนเส้นทางรถไฟ

2) ควรจัดหาพื้นที่ให้กว้างเพียงพอสำหรับกิจกรรมนี้ เนื่องจากต้องมีการเดิน วิ่ง และกระโดดตามจินตนาการของผู้นำกิจกรรม

- มุมปลาโลมา

1) ควรคัดเลือกหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาสนุก สามารถเสริมท่าทางประกอบในการเล่าเรื่องราวตามนิทานได้

2) ผู้นำกิจกรรมต้องเป็นคนที่สามารถเล่าเรื่องราวตามหนังสือนิทานได้อย่างสนุกสนาน มีไหวพริบปฏิภาณในการเล่าเรื่องให้ได้อย่างมีอรรถรส ดึงดูดความสนใจของเด็กๆ ได้ตลอดเวลาของการเล่านิทาน

- มุมก๊อ ก๊อ ก๊อ ก๊อ เปิดประตู

1) ผู้นำกิจกรรมในมุมนี้นี้ ต้องมีความสามารถในการวาดภาพต่างๆ ให้เด็กจินตนาการได้ตามเรื่องราวที่เล่า และมีความสามารถในการทำกิจกรรมหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน อาทิ การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การใช้อุปกรณ์เสริมต่างๆ เป็นต้น

2) ผู้นำกิจกรรมต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการเล่าเรื่องตามจินตนาการของตนเองให้สนุกสนานชวนฟัง เพื่อดึงดูดเด็กๆ ให้มีสมาธิในการฟัง

- มุมแบ่งกันอ่าน สำราญใจ

1) ควรจัดนิทานที่หลากหลายประเภท อาทิ เสริมสร้างนิสัยที่ดีในชีวิตประจำวันให้แก่เด็กๆ การผจญภัยต่างๆ การแก้ไขปัญหาเซาว์นต่างๆ เป็นต้น

2) ควรมีผู้นำกิจกรรมในมุมนี้นี้หลายคน เพื่ออ่านนิทานให้แก่เด็กๆ

3) ควรจัดหาที่นั่งหรือที่นอนอ่านนิทานสำหรับเด็กๆ อาทิ หมอนรูปสัตว์ต่างๆ หมอนใบใหญ่ เพื่ออำนวยความสะดวกระหว่างการอ่านนิทานให้แก่ผู้นำกิจกรรมและเด็กๆ

- มุมแต้มสีเล่นลาย

1) ภาพที่ใช้ในการระบายสี หรือเชื่อมโยงตัวเลขเป็นรูปภาพ ควรมีอย่างหลากหลายภาพ และภาพที่ต่อหรือเชื่อมโยงได้แล้ว ควรมีความหมายในการต่อยอดเพื่ออธิบายความรู้เพิ่มเติมให้แก่เด็กๆ ได้

2) การเชื่อมโยงจุดต่างๆ เพื่อต่อเป็นภาพอาจใช้รูปแบบอื่นนอกจากตัวเลข อาทิ ตัวอักษรภาษาไทย ตัวอักษรภาษาอังกฤษ เป็นต้น

3) สีที่ใช้ในการวาดภาพหรือระบายสีควรเป็นสีที่เย็นขนาดใหญ่ (Jumbo Crayon) เนื่องจากก้ามเนื้อมือของเด็กๆ ยังไม่สามารถจับสีเทียนที่มีขนาดเล็กได้อย่างถนัด

4) ควรจัดหากระดาษเปล่าไว้ด้วย หากเด็กต้องการวาดภาพผ่านความคิดสร้างสรรค์ หรือจินตนาการของตนเอง

5) ควรจัดหามุมสำหรับติดโชว์ผลงานเด็กที่ทำเสร็จแล้ว

- มุมร้องเล่นเป็นเพลง

1) ผู้นำกิจกรรมควรคัดเลือกเพลงที่มีจังหวะสนุก และเป็นที่ยอมรับของเด็กๆ เพื่อเด็กๆ จะได้สนุกไปกับเสียงเพลงและการกระโดดตามจังหวะดนตรี

2) จัดหาพื้นที่ให้กว้างเพียงพอสำหรับมุมนักกิจกรรมนี้

3) หากมีการแจกของรางวัลซึ่งเป็นตุ๊กตาที่ห้อยหรือแขวนไว้ให้แก่เด็กๆ ก็ควรจัดเตรียมตุ๊กตาทดแทนให้เพียงพอในจุดที่แจกเป็นรางวัลให้แก่เด็กๆ ไปแล้ว

- มุมเงาอื่นๆ

1) ผู้นำกิจกรรมนี้ต้องมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการเล่าเรื่องราวให้แก่เด็กๆ ได้สนุก และใฝ่รู้ในสิ่งที่ฟัง

2) ควรมีผู้สนับสนุนเพิ่มเพื่อช่วยผู้นำกิจกรรมนี้ เนื่องจากต้องมีการเชิดหุ่นผ่านฉากสีขาวด้านหลัง และต้องหยิบอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อแสดงให้เด็กๆ ได้ชม

3) ผู้นำกิจกรรมได้สรุปเนื้อหา สาระ รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่าเรื่องราวให้แก่เด็กๆ โดยบอกกล่าวว่าจะหากเด็กๆ ต้องการรู้เนื้อหา หรือวิธีการทำหุ่นหนึ่งตะลุงอย่างที่ใช้ในการเล่านิทานครั้งนี้ ต้องอ่านจากหนังสือการทำหุ่น พร้อมแสดงตัวอย่างหนังสือให้เด็กๆ ดู ซึ่งสิ่งนี้ควรนำไปปรับใช้กับการลงพื้นที่คาราวานหนังสือใน 11 จังหวัด

4.2 คาราวานส่งเสริมเด็กไทยใฝ่รักการอ่าน

ภาพรวม 11 จังหวัด

- 1) ควรจัดกิจกรรมคาราวานส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยจัดในช่วงเปิดภาคเรียนและเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมคาราวานเป็น 2-3 วัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนการพัฒนาเด็ก และสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และเชิญวิทยากรระดับประเทศมาให้ความรู้
- 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง
- 3) สถานที่จัดกิจกรรมควรมีบริเวณกว้างขวาง กิจกรรมแต่ละฐานควรมีระยะห่างกันพอสมควรเพื่อลดเสียงรบกวนระหว่างกัน และไม่ควรรใช้เครื่องขยายเสียง
- 4) ควรเปิดโอกาสให้เด็ก/โรงเรียน/ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น
- 5) ควรเพิ่มกิจกรรมให้มีความหลากหลายและเพิ่มอุปกรณ์ในการเรียนรู้ของเด็กให้มากขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละฐานให้มากขึ้น
- 6) ควรส่งเสริมด้านการอ่านโดยจัดให้มีหนังสือภาพ/หนังสือหลายๆ และเน้นการปฏิบัติในเรื่องการอ่านให้มากขึ้น
- 7) ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของกิจกรรมที่จัดให้แก่เด็ก

4.2.1 จังหวัดพิษณุโลก

1) รูปแบบการจัดกิจกรรมภาคเช้า มีลักษณะคล้ายๆ กันยังไม่หลากหลาย และควรเพิ่มกิจกรรมต้นหนนาการ เช่น ร้องเพลง การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบท่าทาง เป็นต้น หรือกิจกรรมที่ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การทำอาหาร การปั้น เป็นต้น

2) วิทยากรประจำฐานมีจำนวนน้อย (มุมกิจกรรมละ 2 คน) และผู้ช่วยจากหน่วยงานอื่นยังไม่เข้าใจกิจกรรมที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถอธิบายและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดทันทีเมื่อเด็กเริ่มทำกิจกรรม

3) เด็กที่มากับผู้ปกครอง (walk in) ยังไม่คุ้นเคยกับเด็กคนอื่นๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับกลุ่มที่จัดแบ่งไว้ได้ การดูแลเด็กบางกลุ่มจึงเกิดความสับสน รวมทั้งเด็กที่มาร่วมงานส่วนใหญ่ อายุ 3-4 ปี ซึ่งยังเล็กมากสำหรับการทำกิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติ

4) การเดินทางและนัดหมายรับเด็กของโรงเรียนต่างๆ มีหลายรูปแบบ ทั้งเดินทางโดยรถตู้พร้อมกันทั้งโรงเรียน และเดินทางมากับผู้ปกครองแล้วนัดหมายกับครูเพื่อรับเด็ก ณ สถานที่จัดงาน ทำให้การรวมกลุ่มของเด็กไม่พร้อมกัน ทำให้บางกิจกรรมมีเด็กน้อยเพราะต้องรอเด็กให้มาครบก่อน

5) การประสานงานของคณะทำงานยังไม่คล่องตัว โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหรือต้องการการตัดสินใจ เพราะแต่ละคนต้องรับผิดชอบและทำหน้าที่หลายบทบาท รวมทั้งสถานที่จัดงานใช้ห้องประชุมหลายห้อง ห้องจัดกิจกรรมสำหรับเด็กภาคเช้ายังไม่เหมาะสม ประกอบกับมีผู้เข้าร่วมงานทั้งเด็ก ครู พ่อแม่และผู้ปกครองจำนวนมาก ดังนั้น ควรตั้งคณะทำงานระดับพื้นที่ เพื่อให้การประสานงานและสื่อสารในพื้นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

6) กิจกรรมภาคบ่ายข้อคำถามยังไม่ชัดเจน และมีประเด็นคำถามมากกว่า 1 ประเด็นในแต่ละข้อ ทำให้ผู้เข้าร่วมเสวนาเกิดความสับสนและไม่เข้าใจในระยะแรก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้รับผิดชอบยังไม่เข้าใจและขาดประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย จึงควรจัดอบรมให้ความรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมภาคบ่าย นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในบางกลุ่มมีจำนวนสมาชิกเป็นครู/ผู้ดูแลเด็กจากสถานศึกษาเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่หลากหลายและไม่ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ จากที่อื่น

7) คณะผู้จัดงานทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับการประชุมเตรียมการร่วมกัน เช่น เรื่องแนวปฏิบัติ และเอกสารขั้นตอนการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดงาน ควรชี้แจงและให้ความชัดเจน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกครั้ง และมีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในทันที เพราะอาจส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันเป็นลูกโซ่

4.2.2 จังหวะพัชชบุรี

1) คณะทำงานจัดงานคาราวานฯ ประกอบด้วยบุคลากรที่อยู่ต่างศูนย์/สำนักฯ ซึ่งแต่ละศูนย์/สำนักฯ ล้วนมีภาระงานมาก บุคลากรในคณะทำงานฯ จึงต้องทำงานที่รับผิดชอบโดยตรงในศูนย์/สำนักฯ ของตนให้เรียบร้อยก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงจะสามารถช่วยการจัดงานคาราวานฯ ได้ จึงส่งผลกระทบต่อความรวดเร็วในการทำงานคาราวานฯ

2) คณะทำงานจัดงานคาราวานฯ ไม่มีความรู้โดยตรงทางด้านเด็กปฐมวัย ทำให้ต้องใช้เวลามากในการเรียนรู้และศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น กิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย พฤติกรรมของเด็ก เทคนิคการเล่านิทาน เป็นต้น เพื่อให้การจัดงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) ระเบียบวิธีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในช่วงแรกยังไม่ชัดเจน เช่น อัตราค่าใช้จ่ายในการจัดงาน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง/เช่าสถานที่/ตกแต่งสถานที่ เป็นต้น ซึ่งต้องใช้เวลาานพอสมควรกว่าจะได้รับความชัดเจน ทำให้การประสานงานไม่ราบรื่นในระยะแรก

4) การจัดกิจกรรมในพื้นที่ต่างจังหวัดที่ผู้รับผิดชอบการจัดงานไม่มีภาคีเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ต้องพึ่งพาผู้ประสานงานหลักเป็นอย่างมากในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

5) การดำเนินงานในช่วงเริ่มต้น มีปัญหาการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานหลักในพื้นที่และสถานที่จัดงาน เนื่องจากต้องการเลือกสถานที่จัดงานที่มีความพร้อมมากที่สุดทั้งบุคลากร สถานที่ และที่ตั้ง ซึ่งทำให้การตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่จะจัดงานล่าช้า

6) ระยะเวลาการจัดงานเป็นช่วงปิดภาคเรียน ทำให้โรงเรียนยุ่งยากในการติดต่อครูและผู้ปกครองเพื่อขออนุญาตให้เด็กเข้าร่วมงาน นอกจากนี้ ผู้ประสานงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ก็ประสบปัญหาในการติดต่อโรงเรียนต่างๆ เพื่อยืนยันจำนวนและรายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

7) การประชาสัมพันธ์ในตัวจังหวัดยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดงานคาราวานฯ ที่จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่สองในสิบเอ็ดจังหวัดที่จัดงาน การทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ที่จะต้องนำไปติดตั้งในพื้นที่จึงต้องดำเนินการล่วงหน้าเพียงไม่กี่วันก่อนการจัดงาน

8) ระยะเวลาในการเข้าฐานกิจกรรมในภาคเช้าเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ เนื่องจากใช้เวลากับพิธีเปิดงานนานกว่าที่กำหนด ประกอบกับโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ ได้เตรียมกิจกรรมไว้หลายอย่าง ทำให้เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมได้ครบทุกอย่าง

9) สภาพภูมิอากาศในวันจัดงาน เป็นช่วงเดือนเมษายนที่มีอากาศร้อนอบอ้าว การใช้สถานที่ในอาคารโดมซึ่งเป็นอาคารเปิดโล่งของโรงเรียนอนุบาลชลบุรีจัดงาน โดยมีผู้เข้าร่วมงานประกอบด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และคณะครู เด็กปฐมวัยและเจ้าหน้าที่มากกว่า 400 คน จึงเป็นบรรยากาศที่ค่อนข้างซุกซมนุ่นนวย เด็กบางคนร้องไห้กระจององแงในช่วงเช้าระหว่างพิธีเปิดงานก่อนเริ่มกิจกรรมฐาน และบางคนถึงกับไม่ยอมให้ความร่วมมือในการจัดงานตลอดเข้านั้น นอกจากนี้ ด้วยข้อจำกัดของสถานที่ที่ใช้จัดงานเป็นสถานที่กว้างเปิดโล่ง ไม่มีห้องเก็บเสียงแยกเป็นสัดส่วน เสียงที่เกิดจากการจัดกิจกรรมฐานบางฐานดังมาก และบางครั้งตีกันจนทำให้การจัดกิจกรรมบางฐานที่ต้องใช้ความเงียบและสมาธิไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สถานที่ที่ใช้จัดงานควรเป็นสถานที่ที่มีห้องแบ่งเป็นสัดส่วนสำหรับการจัดกิจกรรมฐานแต่ละฐานให้แยกออกจากกัน โดยควรอยู่ใกล้กัน ไม่ควรห่างมาก เพื่อสะดวกต่อการเปลี่ยนฐานภายในเวลาที่จำกัด

10) กำหนดการจัดกิจกรรมคาราวานจังหวัดอื่นในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ทำให้บุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมฐานสนุกอ่าน ลากเส้น เล่นสี ต้องเร่งเก็บวัสดุอุปกรณ์หลังจากเลิกกิจกรรมฐานโดยทันที เพื่อเตรียมตัวเดินทางไปจัดกิจกรรมฐานในจังหวัดอื่นในวันรุ่งขึ้น หากเป็นไปได้ควรปรับกำหนดการให้เหมาะสม เว้นระยะเวลาในการจัดในจังหวัดต่อไปอย่างน้อย 2-3 วัน เพื่อให้บุคลากรได้มีเวลาพัก หรืออาจกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมฐานเป็น 2 ชุด เพื่อสลับกันจัดกิจกรรม และสลับกันเดินทาง จะได้ไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก

11) การจัดงานครั้งนี้ไม่มีข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์โดยตรงมาร่วมงาน มีเพียงลูกจ้างชั่วคราวหนึ่งคนที่มีหน้าที่ถ่ายภาพกิจกรรม แต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ และไม่สามารถเขียนสรุปข่าวส่งให้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดงานได้โดยทันที ดังนั้นควรให้ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่สามารถถ่ายภาพและเขียนสรุปข่าวได้ ไปร่วมการจัดงานคาราวานฯ ในทุกจังหวัด เพื่อสามารถประชาสัมพันธ์การจัดงานและกิจกรรมต่างๆ ของสำนักงานฯ ไปสู่สาธารณชน ได้ในเวลาที่สุดเร็ว ซึ่งจะทำให้การจัดงานของสำนักงานฯ เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพ

12) ข้อเสนอแนะสำหรับการให้ความสำคัญกับคณะทำงานในพื้นที่ คือการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานด้านต่างๆ จากสำนักงานฯ อย่างเป็นทางการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

4.2.3 จังหวะดีประจวบดิรัรินทร์

- 1) เนื่องจากระยะเวลาเร่งรัดทำให้การประสานงานทั้งในพื้นที่และในหน่วยงานไม่สัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การแทรกแซงการดำเนินงานในบางประเด็น มีผลทำให้ขั้นตอนในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น ควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานและประสานงานให้มากขึ้นกว่าเดิม
- 2) การสื่อสารเรื่องการทำงานไม่ชัดเจน ทำให้เกิดกรณีตีความหมายแตกต่างกัน ในเรื่องเดียวกันดังนั้น ควรแก้ปัญหาโดยสื่อสารให้ชัดเจน สื่อความเข้าใจให้ตรงกัน
- 3) ระยะเวลาที่กำหนดไว้ไม่เป็นไปตามกำหนดการที่วางไว้ เด็กที่เข้ามาร่วมงานไม่สามารถเข้าฐานการเรียนรู้ได้ครบทุกฐาน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดงานควรจัดเป็น 2 วัน เพราะเด็กจะได้เข้ากิจกรรมครบทุกฐานและคุ้มค่างบค่าใช้จ่ายในการจัดงาน
- 4) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมเสวนาบางกลุ่มไม่กล้านำเสนอความคิดเห็น ทำให้ข้อมูลที่ได้รับขาดความหลากหลาย
- 5) อาจจัดเป็นกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจและขยายผลเชิงวิชาการ โดยใช้นักวิชาการส่วนกลางนำเสนอและถ่ายทอดนวัตกรรมปฐมวัย

4.2.4 จังหวะดีตาก

- 1) กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยไม่ควรใช้เวลานานเกินไป เพราะเด็กจะมีสมาธิในการเรียนรู้แต่ละช่วงวัยไม่เหมือนกัน
- 2) สถานที่จัดกิจกรรมควรมีบริเวณกว้างขวาง และปิดป้ายบอกเส้นทาง-เข้าออก และการลงทะเบียนให้ชัดเจนมากกว่านี้
- 3) จำนวนฐานกิจกรรมไม่ควรมากเกินไป ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 7 ฐาน มีความเหมาะสมมากที่สุด กิจกรรมแต่ละฐานไม่ควรอยู่ใกล้กันเกินไป เพราะมีเสียงรบกวนจากฐานอื่นๆ นอกจากนี้ควรจัดทำตารางการจัดกิจกรรมในแต่ละฐานให้ชัดเจน
- 4) ควรมีฐานกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กและผู้ปกครอง
- 5) ควรเพิ่มจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมงาน/กิจกรรม และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องการดูแลเด็ก
- 6) จัดบริการน้ำดื่มให้เพียงพอและควรวางไว้บริการเป็นจุดๆ
- 7) ควรประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมคาราวานอย่างต่อเนื่องทุกปี และจัดในช่วงเปิดเทอม เพราะผู้ปกครองและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงปิดเทอม และขยายระยะเวลาในการจัดกิจกรรมคาราวานให้มากกว่านี้ รวมทั้งควรมีการประสานงานให้ชัดเจนเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

4.2.5 จังหวะดีขอนแก่น

- 1) การหมุนเวียนเด็กเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐาน ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานตามความสนใจ และเรียนรู้จนจบกระบวนการของฐานนั้นๆ อย่างน้อยฐานละ 20 นาที และหมุนเวียนฐานตามเข็มนาฬิกา

2) ควรลดฐานกิจกรรมในช่วงเช้าให้น้อยลง เพื่อขยายเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานให้มากขึ้น จะได้มีเวลาทำกิจกรรม และจัดกิจกรรมให้หลากหลายมากกว่านี้ เนื่องจากฐานกิจกรรมมีความคล้ายคลึงหรือซ้ำซ้อนกัน ทำให้เด็กไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม

3) สถานที่คับแคบ ควรจัดให้มีบริเวณกว้างกว่านี้ และปรับฐานกิจกรรมแต่ละฐานให้ห่างกันพอสมควร เนื่องจากบางกิจกรรมเด็กต้องใช้สมาธิ การมีเสียงรบกวนจากฐานข้างๆ ทำให้เด็กสับสน และควรงดการใช้เครื่องขยายเสียงในฐานกิจกรรม เพราะส่งเสียงรบกวนฐานกิจกรรมอื่นๆ

4) ควรจำลองสถานที่ในรมิตให้มีความอลังการ น่าตื่นตาตื่นใจ เพื่อดึงดูดความสนใจเด็ก

5) ควรให้คำแนะนำ หรือมีที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์แต่ละฐานว่ามีความเหมาะสมและปลอดภัยหรือไม่

6) ควรจัดกิจกรรมหรือจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องปฐมวัยเช่นนี้อีกต่อเนื่องทอมละ 1 ครั้งหรือมากกว่านี้ ให้ทั่วถึงทุกเขตพื้นที่การศึกษาและขยายผลไปยังอำเภอต่างๆ ที่อยู่ห่างไกล เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เด็ก ผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนอื่นๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้น

7) ควรปรับปรุงระบบลงทะเบียน โดยจำแนกเป็นสังกัด

8) ควรประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเพื่อให้โอกาสผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

9) ควรมีช่องทางที่สะดวกในการเข้าถึงความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกสำหรับผู้ปกครองที่ประสบกับปัญหา

10) ควรขยายระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเป็น 2 วัน เพื่อจะได้มีเวลาพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วางแผนการพัฒนาเด็ก และมีโอกาสในการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และเชิญวิทยากรระดับประเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้

4.2.6 จังหวัดอุบลราชธานี

1) กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีจุดเน้นเพื่อการพัฒนาเด็กแต่ละด้านที่สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้และจากการประเมินการจัดกิจกรรมเด็ก พบว่า เด็กให้ความสนใจในแต่ละกิจกรรมมากน้อยแตกต่างกัน สถานศึกษาที่นำไปประยุกต์ใช้ โดยจัดตารางการเรียนรู้และเสริมกิจกรรมแก่เด็กปฐมวัยให้เหมาะสมว่าควรจัดในช่วงเวลาใดสอดคล้องกับกิจกรรมก่อนหลังกับการเรียนรู้ด้านวิชาการอย่างไร เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาการได้ครบทุกด้านด้วยความสนใจและสนุกกับการเรียนรู้

2) การจัดกิจกรรมคาราวานสำหรับเด็กครั้งต่อไปควรกำหนดจำนวนฐานกิจกรรมและเวลาทำกิจกรรมที่เหมาะสม โดยให้เด็กได้ทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ครบตามกำหนดในฐาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบฐานแต่ละฐาน ควรจัดวิทยากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยเท่านั้นมาประจำฐาน

3) ควรรวบรวมกิจกรรมเด็กต่าง ๆ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

4.2.7 จังหวัดมุกดาหาร

- 1) พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ในกลุ่มเด็กปฐมวัย ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมมาจากหมู่บ้านที่ยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำกว่าดัชนีชี้วัดความยากจนของข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (จปฐ.) เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมมีภาวะทุพพลภาพ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ซึ่งจากผลการประเมินการร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานการเรียนรู้ เด็กไม่ตอบสนองในการเรียนรู้เท่าที่ควร
- 2) พัฒนาการทางสังคมเด็กยังมีข้อจำกัด เด็กจะไม่กล้าแสดงออก การพัฒนาเด็กที่ไม่กล้าแสดงออก การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีพ่อแม่ ผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมด้วย ซึ่งแสดงถึงภาวะทางสังคมยังต้องพัฒนา เด็กจะแสดงพฤติกรรมตื่นคนที่มาร่วมจัดกิจกรรม แต่เมื่อเกิดความคุ้นเคย ก็สามารถร่วมกิจกรรม โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองร่วมอยู่ด้วย
- 3) รัฐควรให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะการได้รับสารไอโอดีนอย่างทั่วถึง และควรมีการติดตามประเมินผลภาวะทุพโภชนาการที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านตามผลวิจัยที่เหมาะสม
- 4) รัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเด็กทุพโภชนาการ เช่น การเสริมสร้างให้เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ได้รับสารอาหารที่เพียงพอต่อร่างกาย

4.2.8 จังหวัดภูเก็ต

- 1) ควรจัดกิจกรรมคาราวานอย่างต่อเนื่อง
- 2) มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น
- 3) เปิดโอกาสให้ทุกโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งขยายผลสู่โรงเรียนระดับประถมศึกษาด้วย

4.2.9 จังหวัดเชิงกราน

- 1) ควรขยายเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานให้มากขึ้น ประมาณ 20 นาที ต่อฐาน
- 2) ควรมีการอธิบาย/สื่อสารให้เด็กเข้าใจก่อนพาเด็กเข้าฐานกิจกรรม และมีการจัดระบบที่ดีกว่านี้
- 3) ควรจัดฐานกิจกรรมให้ห่างกัน เพื่อไม่ให้มีเสียงรบกวนจากฐานอื่นๆ
- 4) ควรแยกพื้นที่จัดนิทรรศการสำหรับผู้ปกครองออกจากกิจกรรมของเด็กให้ชัดเจน
- 5) ควรให้ผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมกับเด็กด้วย
- 6) ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายทุกโรงเรียน และเด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย และให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่านี้
- 7) ควรจัดกิจกรรมคาราวานอย่างต่อเนื่องทุกปี
- 8) ควรเตรียมเครื่องดื่มไว้สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประชาสัมพันธ์สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มด้วย

4.2.10 จังหวัดสงขลา

1) การจัดงานคาราวานฯ ทำให้ส่วนราชการกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้ง บิดา มารดา ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงครูผู้สอน ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตามภายหลังจากการจัดงานคาราวานฯ ในระยะหนึ่งควรมีการติดตามประเมินผลจากกลุ่มเป้าหมายว่าได้ดำเนินการพัฒนาเด็กด้วยการส่งเสริมให้เด็กไทยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร

2) การจัดทำฐานกิจกรรม ส่งเสริมให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะการศึกษาไม่ใช่หน้าที่เฉพาะของภาครัฐเท่านั้น ภาคเอกชนก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ จึงควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกระดับ ทำให้ข้าราชการได้มีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถด้านบริหารโครงการฯ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอื่นนอกเหนือจากภารกิจหลัก ทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องและยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาด้วยกัน ส่งผลให้เกิดความรัก ความสามัคคี และทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จด้วยดี

3) ระยะเวลาในการจัดงาน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 11 จังหวัด ให้เวลาดำเนินงานประมาณ 2 เดือน ทำให้ช่วงระยะเวลาการจัดแต่ละจังหวัดใกล้เคียงกันมาก ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการหมุนเวียนบุคลากรฝ่ายสนับสนุนของสำนักงานฯ เพื่อเดินทางไปปฏิบัติงานฯ ดังนั้น หากมีการจัดงานในลักษณะนี้อีกควรเว้นระยะเวลาการจัดงานในแต่ละพื้นที่ให้มีระยะห่างพอสมควร และเปิดโอกาสให้ลูกจ้างประจำของสำนักงานฯ ได้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นด้วย

4) จึงควรมีการวางแผนและตรวจสอบช่วงระยะเวลาและเวลาจัดงานคาราวานฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง และเด็กเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมอย่างแท้จริง

5) การให้ของรางวัลสำหรับเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับเด็กในวัยนี้ ดังนั้นควรจัดสรรให้เด็กทุกคนได้รับของรางวัลตามสมควรหรือหากมีการจัดกิจกรรมประเภทที่จะต้องแข่งขัน หากมีการแจกของรางวัลควรจัดสรรให้กับเด็กทุกคนไม่ว่าจะแพ้หรือชนะ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านความสามัคคี รู้แพ้รู้ชนะ และเกิดการยอมรับในการอยู่ร่วมกันของสังคม

6) ฐานกิจกรรมที่ใช้เครื่องขยายเสียง ทำให้เด็กที่เข้าฐานกิจกรรมอื่นเสียสมาธิ ดังนั้นควรพิจารณากิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าว หรือจัดหาพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมที่ใช้เครื่องขยายเสียงให้มีระยะห่างพอสมควรจากฐานกิจกรรมอื่นๆ

7) การกำหนดระยะเวลาในแต่ละฐานกิจกรรมค่อนข้างจำกัด สำหรับการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยเด็กบางคนยังทำกิจกรรมไม่แล้วดังนั้น ผู้จัดต้องอธิบายเหตุผลและความจำเป็นให้เด็กเข้าใจ และควรพิจารณาระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละฐาน โดยเพิ่มเวลาให้มากขึ้น หรือลดฐานกิจกรรมลง

4.2.11 จังหวัดสตูล

- 1) จังหวัดสตูลมีประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อที่ต่างกัน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องระมัดระวังในการจัดกิจกรรม และการแจกของที่ระลึก เนื่องจากตุ๊กตาบางประเภทไม่สามารถนำไปมอบให้เด็กได้
- 2) ระยะทางที่เดินทางไปจังหวัดสตูลมีระยะทางห่างไกล ทำให้การขนอุปกรณ์เพื่อจัดงานในครั้งนี้ต้องใช้เวลานานในการเดินทาง
- 3) ในช่วงท้ายของการเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะกิจกรรม ช่วงเช้าเด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เวลาน้อย เนื่องจากต้องเตรียมตัวรับประทานอาหารกลางวัน
- 4) ควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่อยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่การเตรียมตัวมีบุตร การเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสม และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนไม่ใช่เฉพาะเป็นเรื่องของโรงเรียนอย่างเดียว
- 5) ควรส่งเสริมและขยายผลผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์การบริหารที่ดี สามารถดึงทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างดี รวมถึงการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการทำงาน และมีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีประสิทธิภาพด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงาน

5.1 ผลการดำเนินงานในภาพรวม

(1) เด็กปฐมวัย

 ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีอันจะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน จากกิจกรรมที่จัดไว้ อาทิ มุมกิจกรรมก๊อ ก๊อ ก๊อเปิดประตู มุมปลาโลมา หรือมุมแบ่งกันอ่านสำราญใจ เป็นต้น

 ได้รับความประสบการณ์ที่ดีจากการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการต่อยอดในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างจินตนาการ จากกิจกรรมมุมเงาnung หรือมุมถุงเท้าเด็ยวตาย ที่ให้อิสระทางความคิดแก่เด็ก ๆ ในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ทางด้านความคิด หรือสิ่งของของตนเอง

 ได้รับความเพลิดเพลินและเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจับดินสอเพื่อเขียนหนังสือต่อไปในอนาคตจากกิจกรรมมุมแต้มสีเล่นลาย หรือการพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กจากกิจกรรมมุมรถไฟ และมุมร้องเล่นเป็นเพลง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการออกกำลังกาย และกระตุ้นการเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็ก ๆ

(2) ครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง

 ได้เปิดวิสัยทัศน์ และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละมุมที่จัดเตรียมไว้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงดูดูแลเด็กปฐมวัยได้

 ได้เครือข่ายครูผู้สอน ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนเจตคติ หรือกิจกรรมที่จะจัดให้แก่เด็กปฐมวัยของตนเอง

(3) ผู้นำกิจกรรมเด็กปฐมวัย และผู้ปฏิบัติงาน (Staff)

ได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการลงพื้นที่ อาทิ รูปแบบกิจกรรมที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัย การบริหารจัดการภายในแต่ละมุมกิจกรรม การบริหารคนในการ สับเปลี่ยนมุมกิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม รวมถึงช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมให้แก่ เด็กปฐมวัย เป็นต้น

5.2 วันหนังสือเด็กแห่งชาติ : เด็กดี เด็กฉลาด ตามรอยพระบาท วิชาการอ่าน

โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ แอนด์ บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ไอท เซ็นทรัลเวิลด์

(1) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ผลการประเมินเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลทั่วไป

- จำนวนเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 100 คน (ชาย 50 คน หญิง 50 คน)

พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกของเด็ก

- พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมากที่สุด (กว่าร้อยละ 90 ของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง) เรียงลำดับ ดังนี้
 - 1) ความกระตือรือร้น
 - 2) ยิ้มแย้มแจ่มใส สนุกสนาน ร่าเริง
 - 3) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยกัน
 - 4) จัดจ่อกับกิจกรรมด้วยความตั้งใจ
 - 5) กล้าแสดงออก
- พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกรองลงมา (ร้อยละ 84 - 89) เรียงลำดับดังนี้
 - 1) ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
 - 2) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใหญ่
 - 3) มีระเบียบวินัย
 - 4) สนใจ/ตั้งใจฟังคำสั่งของผู้ใหญ่
- พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เด็กแสดงออก

จากการสังเกต/สัมภาษณ์เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความมีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนๆ ช่างพูด ช่างสังเกต กล้าซักถาม อารมณ์ดี ไม่หงุดหงิด สนุกกับการ เข้าร่วมกิจกรรม และอยากเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะนี้อีก

กิจกรรมที่เด็กชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) กิจกรรมเล่นนิทาน
- 2) กิจกรรมวาดรูประบายสี
- 3) กิจกรรมรถไฟ
- 4) กิจกรรมเงาหุ่นง
- 5) กิจกรรมถุงเท้าเดี่ยวตาย
- 6) กิจกรรมก๊อ ก๊อก ก๊อกเปิดประตู

ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม อาทิ

- 1) รู้จักสัญลักษณ์ของป้ายบอกทิศทาง
- 2) เรียนรู้สัตว์ต่าง ๆ
- 3) รู้ว่าจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยว่าอยู่ในภาคใด
- 4) รู้เรื่องเกี่ยวกับแสงและเงา
- 5) การฝึกทักษะการใช้มือในการระบายสี ได้แนวคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจากการระบายสี
- 6) เด็กมีสมาธิ และได้แสดงออก

(2) การจัดกิจกรรมสำหรับครู/ผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม

ผลการประเมินครู/ผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลทั่วไป

✦ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 70 คน (ชาย 6 คน หญิง 57 คน ไม่ระบุ 7 คน) ประกอบด้วย

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก	64 คน	(ร้อยละ 91)
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง	2 คน	(ร้อยละ 3)
- ผู้บริหาร	1 คน	(ร้อยละ 1.5)
- นักวิชาการ	1 คน	(ร้อยละ 1.5)
- อื่น ๆ	2 คน	(ร้อยละ 3)

✦ จำแนกตามอายุ ดังนี้

- อายุ 20 – 29 ปี	10 คน	(ร้อยละ 14)
- อายุ 30 – 39 ปี	30 คน	(ร้อยละ 43)
- อายุ 40 ปีขึ้นไป	27 คน	(ร้อยละ 39)
- ไม่ระบุ	3 คน	(ร้อยละ 4)

✦ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังนี้

- มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	6 คน	(ร้อยละ 8.5)
- ปริญญาตรี	56 คน	(ร้อยละ 80)
- สูงกว่าปริญญาตรี	6 คน	(ร้อยละ 8.5)
- ไม่ระบุ	2 คน	(ร้อยละ 3)

มุมมองกิจกรรมที่เด็กให้ความสนใจและอยากเข้าร่วม

ครู/ผู้ดูแลเด็กเห็นว่า มุมมองกิจกรรมที่เด็กให้ความสนใจและอยากเข้าร่วม เรียงลำดับ ดังนี้

มุมมองกิจกรรม	ลำดับที่						รวม
	1	2	3	4	5	ไม่เลือกตอบ	
เล่นิทานประกอบการแสดง (1)	50	6	3	6	4	1	70
แบ่งกันอ่านสำราญใจ (5)	2	6	9	13	25	15	70
แต้มสีเล่นลาย (2)	12	19	16	7	1	15	70
ก๊อ ก๊อ ก๊อ เปิดประตู (3)	2	18	16	11	9	14	70
เงาหุ่นง (4)	4	6	11	18	17	14	70

มุมมองกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

ครู/ผู้ดูแลเด็กเห็นว่า มุมมองกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน เรียงลำดับ ดังนี้

มุมมองกิจกรรม	ลำดับที่						รวม
	1	2	3	4	5	ไม่เลือกตอบ	
เล่นิทานประกอบการแสดง (1)	47	7	3	5	3	5	70
แบ่งกันอ่านสำราญใจ (4)	7	14	7	15	11	16	70
แต้มสีเล่นลาย (2)	7	22	18	5	4	14	70
ก๊อ ก๊อ ก๊อ เปิดประตู (3)	3	8	14	14	14	17	70
เงาหุ่นง (5)	3	4	11	15	20	17	70

กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการสอบถามครู/ผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ครู/ผู้ดูแลต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านอื่น ๆ ดังนี้

- กิจกรรมดนตรี กิจกรรมเข้าจังหวะ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหว
- มุมพัฒนาภาษาต่างประเทศ ให้มีหลากหลายภาษา
- จินตนาการในการเล่นิทานประกอบภาพ การแสดงบทบาทสมมติ
- ทักษะการคิด ความคิดสร้างสรรค์
- ฝึกทักษะชีวิต การทดลองด้านวิทยาศาสตร์
- การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
- การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดง
- เปิดโอกาสให้เด็กต่างจังหวัดร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(3) ผลการประเมินผู้เข้าร่วมงาน (ห้อง Ballroom A - B)

ข้อมูลทั่วไป

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 329 คน (ชาย 57 คน (ร้อยละ 18) หญิง 258 คน (ร้อยละ 82)) ประกอบด้วย

- ครู/ผู้ดูแลเด็ก 229 คน (ร้อยละ 71)
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง 31 คน (ร้อยละ 10)
- ผู้บริหาร 16 คน (ร้อยละ 5)
- นักวิชาการ 26 คน (ร้อยละ 8)
- อื่น ๆ 20 คน (ร้อยละ 6)
- ✦ จำแนกตามอายุ ดังนี้
 - ต่ำกว่า 20 ปี 2 คน (ร้อยละ 1)
 - อายุ 20 – 29 ปี 53 คน (ร้อยละ 17)
 - อายุ 30 – 39 ปี 107 คน (ร้อยละ 33)
 - อายุ 40 ปีขึ้นไป 158 คน (ร้อยละ 49)
- ✦ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังนี้
 - มัธยมปลายหรือต่ำกว่า 22 คน (ร้อยละ 7)
 - อนุปริญญา 8 คน (ร้อยละ 2)
 - ปริญญาตรี 234 คน (ร้อยละ 72)
 - สูงกว่าปริญญาตรี 63 คน (ร้อยละ 19)

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อการจัดงาน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ได้รับความรู้จากวิทยากร	172	142	15	-	-
ได้รับความรู้จากกิจกรรมที่จัด	145	161	21	-	-
ได้รับความรู้จากนิทรรศการ	147	148	29	5	-
ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการจัดกิจกรรมโดยรวม	140	148	16	-	-
การจัดกิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมฯ/หน่วยงาน	163	147	17	1	-
ช่วงเวลาในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	137	152	38	1	1
มีความพึงพอใจต่อการจัดงาน	174	142	13	-	-

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- ควรจัดกิจกรรมวันเสาร์ – อาทิตย์ เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม
- ควรเพิ่มหนังสือที่นำมาจัดนิทรรศการให้มากขึ้น และมีความหลากหลายจากสำนักพิมพ์ต่างๆ
- ควรเพิ่มกิจกรรมสาธิตประดิษฐ์สื่อการเรียนการสอน/นำผลงานทางวิชาการที่เป็น best practice มาจัดแสดง
- มีการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม
- มีการจัดกิจกรรมเทคนิคการเล่นิทานให้ครู เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- ควรเปิดโอกาสให้ครูและเด็กได้มีส่วนร่วมมากกว่านี้ เพื่อให้ครูและเด็กได้แสดงศักยภาพ เพื่อเติมเต็มการจัดกิจกรรมของงานให้มีความสมบูรณ์
- ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง
- ควรแจกหนังสือนิทาน ถุงผ้าใส่หนังสือ ฯลฯ ให้กับผู้เข้าร่วมงาน

5.3 การวางแผนส่งเสริมเด็กไทยให้รักการอ่าน

5.3.1 ภาพรวมพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในระหว่างการจัดกิจกรรม

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละฐานของแต่ละจังหวัด โดยภาพรวมพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีความสนุกสนาน ร่าเริง และสนใจ/ตั้งใจฟังคำอธิบายของวิทยากร พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยจดจ่อกับกิจกรรมด้วยความตั้งใจ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยกันและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ กล่าวแสดงออก และมีระเบียบวินัย เชื่อฟังคำสั่งของครูวิทยากรในระดับมาก โดยเด็กส่วนใหญ่จะชอบกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเล่น เต้นรำ กิจกรรมระบายสี ฟังนิทาน

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้แก่เด็กในพื้นที่นอกเมืองหรือที่อยู่ในเขตชนบท ได้มีโอกาสเข้าร่วมงาน เด็กส่วนใหญ่จะรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน ผู้ปกครองให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือเข้าร่วมงานเป็นอย่างดี ยิ่งไปกว่านั้นการได้รับของที่ระลึกเป็นกระเป๋าเป้และตุ๊กตาหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่เข้าร่วมงานยังรู้สึกดีใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะนี้อีก

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า สถานที่จัดกิจกรรมบางจังหวัดเป็นลานเปิดโล่ง และอากาศร้อน ทำให้เด็กบางส่วนร่วมกิจกรรมได้ไม่สนุกเท่าที่ควร ขณะที่บางจังหวัดเด็กมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวอีกทางหนึ่ง แต่มีข้อสังเกตว่า การทำกิจกรรมโดยมีผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ ทำให้เด็กไม่ได้แสดงออกในกิจกรรมนั้นๆ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมบางแห่ง เช่น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมบางคนพูดภาษาไทยไม่ได้ บางคนพูดไม่ชัดเจน มีปัญหาในการสื่อสาร ทำให้เด็กเหล่านี้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่เด็กบางคนถึงแม้จะพูดภาษาไทยไม่ได้ ก็ร่วมทำกิจกรรมตามเพื่อน ๆ จนครบทุกกิจกรรม

5.3.2 ความเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 895 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 750 คน คิดเป็นร้อยละ 93 ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 533 คน คิดเป็นร้อยละ 61 รองลงมาได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 35 นักวิชาการ ผู้บริหาร และอื่นๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในสังกัดเทศบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23 รองลงมาได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 21, 16, 11, 7 และ 22 ตามลำดับ

ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวาน

ในภาพรวมทุกจังหวัด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.28 จากคะแนนเต็ม 5.00) โดยมีความพึงพอใจในกิจกรรมที่จัด ระยะเวลา วิทยากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่จัด และประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก โดยแต่ละจังหวัด มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานแต่ละด้าน ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าร้อยละ 90 มีความเห็นในระดับมากถึงมากที่สุดในด้านต่างๆ ดังนี้ (รายละเอียดตามตารางที่ 1 – 3)

- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสำหรับเด็ก
- เด็กได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม
- การจัดกิจกรรมคาราวานเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/หน่วยงาน
- มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวม
- ฐานกิจกรรมต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก
- ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละฐาน
- วิทยากรในแต่ละฐานกิจกรรมมีศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม
- ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

ส่วนด้านที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าร้อยละ 90 คือ ร้อยละ 84 และร้อยละ 80 มีความเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คือ สถานที่จัดกิจกรรมคาราวานมีความเหมาะสมกับเด็ก และระยะเวลาที่ให้เด็กได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อกิจกรรมคาราวานในภาพรวมทุกจังหวัด

รายการ	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวม	394 (44.3%)	429 (48.2%)	61 (6.9%)	4 (0.4%)	2 (0.2%)	4.36
ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละฐาน	314 (35.2%)	510 (57.1%)	65 (7.3%)	4 (0.4%)	-	4.27
ระยะเวลาที่ให้เด็กได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	232 (26.0%)	484 (54.2%)	159 (17.8%)	17 (1.9%)	1 (0.1%)	4.04
วิทยากรในแต่ละฐานกิจกรรมมีศักยภาพความสามารถ และความพร้อม	311 (34.9%)	505 (56.6%)	74 (8.3%)	2 (0.2%)	-	4.26
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสำหรับเด็ก	354 (39.6%)	486 (54.4%)	48 (5.4%)	6 (0.7%)	-	4.33
สถานที่จัดกิจกรรมคาราวานมีความเหมาะสมกับเด็ก	341 (38.3%)	407 (45.7%)	119 (13.4%)	20 (2.3%)	4 (0.4%)	4.19
ฐานกิจกรรมต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก	406 (45.6%)	417 (46.8%)	64 (7.2%)	4 (0.4%)	-	4.37
เด็กได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม	384 (43.0%)	452 (50.6%)	51 (5.7%)	6 (0.7%)	-	4.36
ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม	357 (40.1%)	452 (50.8%)	77 (8.7%)	4 (0.4%)	-	4.31
การจัดกิจกรรมคาราวานเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/หน่วยงาน	390 (43.7%)	437 (48.9%)	57 (6.4%)	9 (1.0%)	-	4.35

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อการจัดงานคาราวานฯ จำแนกตามจังหวัดที่จัด

รายการ	พิษณุโลก	ชลบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	ตาก	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	มุกดาหาร	ภูเก็ต	เชียงใหม่	สงขลา	สตูล
มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวม	4.39	4.38	4.41	4.25	4.42	4.75	4.25	4.48	4.34	4.21	4.40
ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละฐาน	4.31	4.35	4.30	4.17	4.36	4.35	4.15	4.45	4.20	4.06	4.43
ระยะเวลาที่ให้เด็กได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.22	4.06	4.04	3.96	3.98	4.00	4.07	4.38	4.03	3.96	4.14
วิทยากรในแต่ละฐานกิจกรรมมีศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม	4.31	4.33	4.35	4.20	4.39	4.60	4.16	4.34	4.18	4.11	4.26
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสำหรับเด็ก	4.33	4.37	4.34	4.35	4.45	4.60	4.17	4.59	4.24	4.17	4.31
สถานที่จัดกิจกรรมคาราวานมีความเหมาะสมกับเด็ก	4.29	4.20	4.18	4.20	4.05	4.40	3.95	4.62	4.15	4.21	4.44
ฐานกิจกรรมต่างๆเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก	4.35	4.36	4.44	4.30	4.44	4.80	4.24	4.69	4.36	4.21	4.48
เด็กได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.29	4.39	4.45	4.25	4.47	4.75	4.07	4.75	4.37	4.26	4.46
ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.06	4.44	4.39	4.15	4.38	4.70	4.14	4.34	4.29	4.02	4.31
การจัดกิจกรรมคาราวานเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/หน่วยงาน	4.02	4.41	4.47	4.20	4.41	4.75	4.21	4.45	4.33	4.04	4.41

ตารางที่ 3 ร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความคิดเห็นต่อการจัดงานคาราวานฯ ด้านต่างๆ ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด จำแนกตามจังหวัดที่จัด

รายการ	พิษณุโลก	ชลบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	ตาก	ขอนแก่น	อุบล	มุกดาหาร	ภูเก็ต	เชียงใหม่	สงขลา	สตูล
มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมคาราวานในภาพรวม	94	94	92	88	96	100	85	97	93	98	93
ความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละฐาน	92	92	94	92	96	100	83	100	92	94	92
ระยะเวลาที่让孩子ได้เรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม	84	80	79	75	75	80	79	93	85	83	83
วิทยากรในแต่ละฐานกิจกรรมมีศักยภาพ ความสามารถ และความพร้อม	94	90	96	89	96	95	86	100	89	91	90
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมสำหรับเด็ก	98	92	95	93	99	95	84	100	97	94	90
สถานที่จัดกิจกรรมคาราวานมีความเหมาะสมกับเด็ก	87	82	87	87	77	95	72	97	84	85	94
ฐานกิจกรรมต่างๆเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านการอ่านของเด็ก	94	90	96	89	95	100	84	100	92	87	99
เด็กได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรม	96	94	99	89	98	100	81	96	93	96	94
ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม	92	93	92	87	95	100	84	93	92	87	90
การจัดกิจกรรมคาราวานเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/หน่วยงาน	91	93	97	90	96	100	84	93	97	87	93

5.3.3 ประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ ในด้านต่างๆ ดังนี้ (รายละเอียดดังตารางที่ 4)

- การส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก ร้อยละ 79
- แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ร้อยละ 68
- เทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ร้อยละ 57
- ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น ร้อยละ 53
- การผลิตสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 49
- ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ร้อยละ 46

ตารางที่ 4 ร้อยละของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ ในด้านต่างๆ จำแนกตามจังหวัดที่จัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	พิษณุโลก	ชลบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	ตาก	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	มุกดาหาร	ภูเก็ต	เชียงใหม่	สงขลา	สตูล	เฉลี่ยรวม
การส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก		95	86	53	85	85	79	79	80	72	78	79
แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก		66	30	59	86	75	77	72	80	74	65	68
เทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก		44	28	48	80	85	71	62	56	30	62	57
ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น		47	21	39	93	50	51	62	66	47	50	53
การผลิตสื่อการเรียนการสอน		28	24	29	71	60	68	69	65	38	40	49
ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก		32	31	37	59	55	38	66	50	45	51	46

นอกจากนี้ ในภาคบ่ายซึ่งมีการจัดกิจกรรมการบรรยายพิเศษให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการเสวนาเรื่องการศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด และเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการบรรยาย และการเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาเด็กปฐมวัย ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยได้รับประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าว คือ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการดูแลเด็ก ได้รับความรู้ในการพัฒนา/ดูแลเด็กเพิ่มขึ้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลเด็ก และพบปะพูดคุยกับครู/ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลอื่นๆ รวมทั้งได้เครือข่ายในการทำงาน ด้านการพัฒนา/ดูแลเด็ก

5.3.4 กิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ควรจัดเพิ่มเติม

การจัดกิจกรรมคาราวานของแต่ละจังหวัด มีการจัดฐานกิจกรรมที่เน้นด้านวิชาการ การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมทักษะชีวิตประจำวัน แตกต่างกันไป บางจังหวัดเน้นด้านวิชาการ บางจังหวัดมีเน้นทั้งสามด้าน บางจังหวัดเน้นสองด้าน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคาราวานฯ แต่ละจังหวัดจึงมีความเห็นว่าควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ดังนี้ ทั้งนี้ กิจกรรมบางด้านที่เสนอแนะให้เพิ่มเติม อาจมีการจัดอยู่แล้วในบางจังหวัด

- การส่งเสริม/พัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
- การเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่าน
- การใช้ภาษาอื่นๆ ด้านการออกเสียง การฟัง การเขียน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน/ภาษาประเทศพื้นบ้าน
- ทักษะทางการพูดเพื่อให้เด็กพูดได้ถูกต้องชัดเจน และด้านการเขียนสำหรับเด็ก
- การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม
- การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก-ใหญ่ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การร้อยลูกปัด/การพับกระดาษ การต่อบล็อก
- กิจกรรมแข่งขันตอบคำถามเพื่อพัฒนา EQ และ IQ ของเด็ก
- การอบรม/ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มายาท ประเพณีและวัฒนธรรมไทย และความพอเพียง
- การพัฒนาทักษะด้านดนตรี
- การส่งเสริมกิจกรรมเข้าจังหวะ เคลื่อนไหวและดนตรี การร้องเพลง การเล่น การเดินสี่ปีสนามวัฒนธรรม
- การส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็ก ด้านความมั่นใจในการกล้าแสดงออก การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การระบายสีด้วยสีน้ำ/สีโปสเตอร์
- กิจกรรมส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย การเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง
- การสอนและกิจกรรมเพิ่มทักษะให้เด็กคิด – วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

5.3.5 กิจกรรมพัฒนาครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ปกครองที่ควรจัดเพิ่มเติม

ในทุกจังหวัด มีการจัดกิจกรรมการบรรยายพิเศษให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการเสวนาเรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ทั้ง ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในบางจังหวัดมีการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้ปกครองเป็นพิเศษ เช่น จังหวัดตาก มีการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้ปกครองที่พาเด็กมาร่วมงาน ที่สนใจเรียนรู้การจัดทำสื่อสำหรับสอนบุตรหลาน ดังนั้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมควรราวางจึงเห็นว่า กิจกรรมพัฒนาครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ปกครองที่ควรจัดเพิ่มเติม มีดังนี้

- การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงวัย
- การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย
- เทคนิควิธีการเล่นนิทานจากสื่อ/ภาพ
- กิจกรรมนันทนาการ/เกมส์การศึกษาที่สนุกสนาน เช่น การต่อโดมิโน
- การเฝ้าระวังโรคติดต่อในเด็ก และโภชนาการของเด็ก
- การดูแลตนเองและผู้อื่นในการเล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างปลอดภัยการช่วยเหลือตัวเองเมื่ออยู่ในภาวะคับขัน เช่น การติดอยู่ในรถ หรือห้องที่ล็อก
- เทคนิคใหม่ๆ รูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอนุบาลและแผนการจัดประสบการณ์
- การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- กิจกรรมเครือข่าย/การร่วมกิจกรรมระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครูปฐมวัย
- กิจกรรมที่สื่อถึงการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขของเด็ก
- การส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กพิเศษ
- กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- การแสดงบทบาทสมมติ
- การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีพฤติกรรมไม่ชอบการอ่าน/การเขียน และผู้ปกครองไม่สนใจ
- กลวิธีจูงใจให้เด็กรักการอ่าน การเข้าสังคมและการกล้าแสดงออกมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- เทคนิควิธีการพัฒนาเด็กอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมให้เด็กสนใจ ใฝ่ใจ
- ทักษะในการพัฒนา IQ และ EQ
- ความรู้ด้านโภชนาการสำหรับเด็ก

ที่ปรึกษา

ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์
ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน
นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนากาเรียนรู้

ผู้จัดทำรายงาน

นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้พิจารณารายงาน

นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนากาเรียนรู้

นางอรุณศรี ละอองแก้ว

หัวหน้ากลุ่มพัฒนามาตรฐานการศึกษา
และการเรียนรู้

หน่วยงานและผู้รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนามาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนากาเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

1. นางอรุณศรี ละอองแก้ว

หัวหน้ากลุ่มพัฒนามาตรฐานการศึกษา
และการเรียนรู้

2. นางประวีณา อัสโย

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

3. นางพัชราพรรณ กฤษญาจินดารุ่ง

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

4. นางสาวกรกมล จิ่งสำราญ

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

5. นางสาวมณีรัตน์ กรุงแสนเมือง

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

6. นายวีระพงษ์ คู่เจริญ

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

7. นางสาววิภาดา วาณิช

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ